

Zbirnik dobrih praks

Dobre prakse urejanja zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti v slovenskih občinah

VENZA
ZRAVE 3

VKNZA
ZRAVE 3

Ven za zdravje 3 – Zelene površine za aktivni življenjski slog, zdrava mesta in občine

Zbirnik dobrih praks

Trajanje programa: 1. 11. 2022 – 1. 10. 2025

Naročnik: Ministrstvo za zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

DÓBER TEK
Slovenija

Skrbnik pogodbe MZ: Breda Kralj

Izvajalec: Urbanistični inštitut Republike Slovenije (Ina Šuklje Erjavec, Jana Kozamernik, Nina Goršič, Mojca Balant, Rok Brišnik)

Odgovorna nosilka projekta: mag. Ina Šuklje Erjavec (UIRS)

Partnerji pri programu: Inštitut za zdravje in okolje (Tomaž Gorenc, Nuša Vezonik)
Skupnost občin Slovenije (Ana Plavčak)
Nacionalna koordinacija zdravih mest/NIJZ (Zlatko Zimet)
Zavod za izobraževanje in inkluzijo ODTIZ (Mija Pungeršič)

Avtorji zbirnika (vsi UIRS): mag. Ina Šuklje Erjavec
Jana Kozamernik
Rok Brišnik
Nina Goršič
dr. Mojca Balant

Fotografije na naslovnici: iz Zbirnika dobrih praks

Ljubljana, november 2025

Kazalo

Uvod	5
Namen in proces priprave Zbirnika dobrih praks	6
Prvi vprašalnik: ali ima vaša občina dobro prakso?	6
Odziv občin na prvi vprašalnik	7
Drugi vprašalnik: kakšno dobro prakso ima vaša občina?	9
Odziv občin na drugi vprašalnik	10
Nabor dobrih praks	12
1 Dobre prakse s strani občin	12
Prenova parka pri Kajuhovem naselju, občina Kočevje	13
Expano in Soboško jezero, občina Murska Sobota	15
Športni park Log, občina Hrastnik	17
Večnamenski športno-rekreativni park pri vrtcu Radlje ob Dravi, občina Radlje ob Dravi	19
Krajinska poteza med Sv. Katarino in centrom Ankarana, občina Ankaran	21
VGC urbani park Radlje ob Dravi, občina Radlje ob Dravi	23
Zeleno srce naselja Dobrovnik, občina Dobrovnik – dobra praksa ohranjanja potenciala za ureditev osrednje ZP	25
Velenjska plaža z Visto in rekreativne poti okoli jezer, občina Velenje	27
Bobrčkova učna pot, občina Dravograd	29
Medgeneracijski park Postaja , občina Brezovica	31
2 Dobre prakse po izboru strokovne skupine	33
Trim steza na Gobavici, občina Mengeš	34
Mitski park Rodik, občina Hrplje–Kozina	36
Vaški vrt Smlednik, občina Medvode	38
Ureditev območja ob Radulji, občina Škocjan	40
Športni park Ruše, občina Ruše	42
Kamniška Bistrica – zelena os regije, občina Domžale	44
Zelene površine za javno zdravje	47
Obrazložitev kriterijev določanja dobrih praks	48
Viri in literatura:	51

Uvod

Zelene površine predstavljajo ključen element urbanih območij, saj vplivajo na ohranjanje naravnih ekosistemov in oblikovanje prostorske strukture naselij. Poleg neposrednih okoljskih koristi, kot so blaženje učinkov toplotnih otokov, izboljšanje kakovosti zraka ter uravnavanje padavinskih voda, imajo pomembno vlogo pri varovanju zdravja prebivalcev in omogočanju kakovostnega preživljanja prostega časa. Njihovo učinkovito načrtovanje in upravljanje sta bistvena za zagotavljanje številnih ekoloških, socialnih in zdravstvenih funkcij, ki jih opravljajo v urbanem prostoru (Šuklje Erjavec et al., 2020). Številne študije potrjujejo, da dostopnost, razpoložljivost in kakovost zelenih površin pomembno vplivajo na stopnjo telesne dejavnosti prebivalcev, zlasti v urbanih okoljih, kjer je možnost gibanja v naravnem okolju sicer lahko omejena. Ustrezno zasnovane in javno dostopne zelene površine spodbujajo različne oblike telesne dejavnosti — od vsakodnevne rekreacije, kot so hoja, tek, kolesarjenje in igre na prostem, do organiziranih športnih aktivnosti in programov promocije zdravja (Giles-Corti et al., 2016). Zelene površine omogočajo stik z naravo in delujejo kot prostori socialne interakcije in sprostitve, kar dodatno prispeva k zmanjševanju stresa, izboljšanju duševnega zdravja ter krepitvi socialne kohezije v urbanih skupnostih. S kakovostnim, strateškim in dolgoročnim načrtovanjem zelenih površin zagotavljamo njihovo ustrezno razporejenost, dostopnost in kapaciteto. Pomembna tudi njihova večnamenskost in raznolikost, ki omogoča sočasne aktivnosti različnih starostnih in socialnih skupin.

Zbirnik dobrih praks podaja nekatere primere praks urejanja zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in aktivnega življenjskega sloga v slovenskih občinah, ki so bili zbrani tekom programa Zelene površine za aktivni življenjski slog, zdrava mesta in občine - Ven za zdravje 3, ki ga je v času od 11/2022 do 10/2025 sofinanciralo Ministrstvo za zdravje v okviru programa *Varovanje in krepitve zdravja do leta 2025, področje A: Zdrava in uravnotežena prehrana in telesna dejavnost za zdravje*. Zbirnik je bil pripravljen na podlagi javnega razpisa, na katerem so občine preko 2 vprašalnikov predstavile svojo dobro prakso. Cilj prvega, krajšega, vprašalnika je bil občinam pomagati opredeliti ali dobre prakse imajo, kakšnega tipa in koliko jih je. Drugi precej daljši vprašalnik pa je bil namenjen poglobljenemu razumevanju in opisu praks. Oba sta bila javno objavljena na spletni strani Ven za zdravje in poslana vsem občinam v Sloveniji. Žal je bil odziv občin, kljub večkratnim predstavitvam namena zbirnika ter javnim in neposrednim pozivom k sodelovanju, precej manjši od pričakovanega. Vsega skupaj je do konca izvajanja programa Ven za zdravje dobre prakse prijavilo in ustrezno predstavilo deset občin. Zato v zbirniku v drugem delu predstavljamo še nekaj dobrih praks po izboru strokovne skupine, s katerimi smo želeli poudariti raznolikost možnosti razumevanja uspešnih primerov zagotavljanja zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti.

Dokument je sestavljen s treh delov. V prvem uvodnem delu je obrazložen namen in proces priprave zbirnika, ki vključuje tudi predstavitev vsebine obeh podpornih vprašalnikov in odziva občin nanje. Drugem delu obsega nabor in opis dobrih praks in sicer tako tistih, ki so bile predlagane s strani občin kot tudi tistih, ki so bile dodatno izbrane s strani strokovne skupine z namenom dopolnitve tipologije dobrih praks. Tretji del obsega utemeljitev pomena zelenih površin za javno zdravje in obrazložitev kriterijev določanja dobrih praks.

Namen in proces priprave Zbirnika dobrih praks

Namen zbirnika je spodbuditi občine k razmisleku o stanju in ustreznosti javnih zelenih površin, ki jih zagotavljajo za svoje prebivalce, zbrati in javno predstaviti različne primere uspešnih praks in s tem tudi okrepiti znanje in ozaveščenost občinskih služb in strokovne javnosti o pomenu kakovostno načrtovanih in vzdrževanih zelenih površin za javno zdravje. S predstavljenimi obstoječimi ureditvami in pristopi, zbirnik tako predstavlja tudi izhodišče in navdih za presojo lastnih primerov in izboljšanje načrtovanja novih ali prenovo in upravljanje obstoječih zelenih površin v drugih slovenskih občinah. S tem zbirnik podpira izvajanje nacionalnih politik za zdrav življenjski slog in kakovost bivanja, trajnostni razvoj naselij in boljšo preskrbljenost z zelenimi površinami za vse prebivalce. Ne nazadnje, je priprava zbirnika okrepila in izboljšala strokovni vpogled, razumevanje in znanje, ki je bilo uporabljeno v okviru svetovalnic za občine, ki so bile opravljene v sklopu projekta Ven za zdravje, ter izobraževalnih aktivnosti za občine in regije.

Vodilo za pripravo zbirnika dobrih praks je bilo občine čim bolj opolnomočiti za prepoznavo in ustrezen izbor dobrih praks urejanja zelenih površin za aktivni življenjski slog, zato je bila izbira in prijava dobrih praks predvidena v dveh korakih. Prvi kot presoja s strani občine ali in kakšne dobre prakse imajo in drugi kot poglobljen vpogled v konkretne dobre prakse s priprava prijave. V ta namen smo zasnovali podporno gradivo za občine v obliki dveh spletnih vprašalnikov, ki sta bila občinam na razpolago na spletni strani programa Ven za zdravje 3 kot tudi posredovana v okviru več javnih razpisov oziroma pozivov za sodelovanje. Namen prvega vprašalnika je bil pridobiti pregled dobrih praks slovenskih občin, preveriti njihovo ustreznost za vključitev med dobre prakse glede na vnaprej določene kriterije ter oceniti interes občin za vključitev svojih dobrih praks v Zbirnik Ven za zdravje. Drugi, precej obsežnejši vprašalnik, je bil namenjen zbiranju ključnih informacij oz. podrobnejšemu opisu izbranih praks za objavo v zbirniku.

Prvi vprašalnik: ali ima vaša občina dobro prakso?

Prvi vprašalnik je bil občinam v podporo pri presoji stanja glede dobrih praks in ji je pomagal odgovoriti na vprašanji ali imajo v občini dobre prakse in kakšnih tipov prostorskih ureditve so ter tudi pri oceni njihovega števila.

Prvi vprašalnik je bil občinam v podporo pri presoji stanja glede dobrih praks in ji je pomagal odgovoriti na vprašanji (1) ali imajo v občini dobre prakse in (2) kakšnih tipov prostorskih ureditve so, ter tudi pri oceni njihovega števila.

Za prepoznavo dobrih praks v občini je bil v okviru prvega vprašalnika določen set kriterijev, ki opredeljujejo različne nujno potrebne značilnosti določenega primera, da se le-ta lahko prepozna kot dobra praksa zagotavljanja zelenih površin za telesno dejavnost in aktivni življenjski slog. Kot izhodišče je bila postavljena zahteva, da ima območje značaj zelene površine kamor se lahko uvršča vse tipe zunanjega prostora, za katere je značilna prisotnost naravnih prvin. Izbrane ureditve so morale ustrezati tudi vsem drugim pogojem, ki so bili navedeni v prvem delu spletnega vprašalnika in so se nanašali na dostopnost, velikost, opremljenost, možne načine aktivne rabe in vidike zagotavljanja kakovosti oz. izboljšanja prostorskih pogojev za izvajanje telesne dejavnosti za vse prebivalce. Konkretno, je bilo za določitev dobre prakse potrebno z pritrdilno odgovoriti na vseh

prvih šest spodnjih vprašanj in na vsaj 2 merili vprašanja 7, ki se je nanašalo na ključne vidike kakovosti. Vsa vprašanja so bila za boljše razumevanje opremljena z ilustracijami.

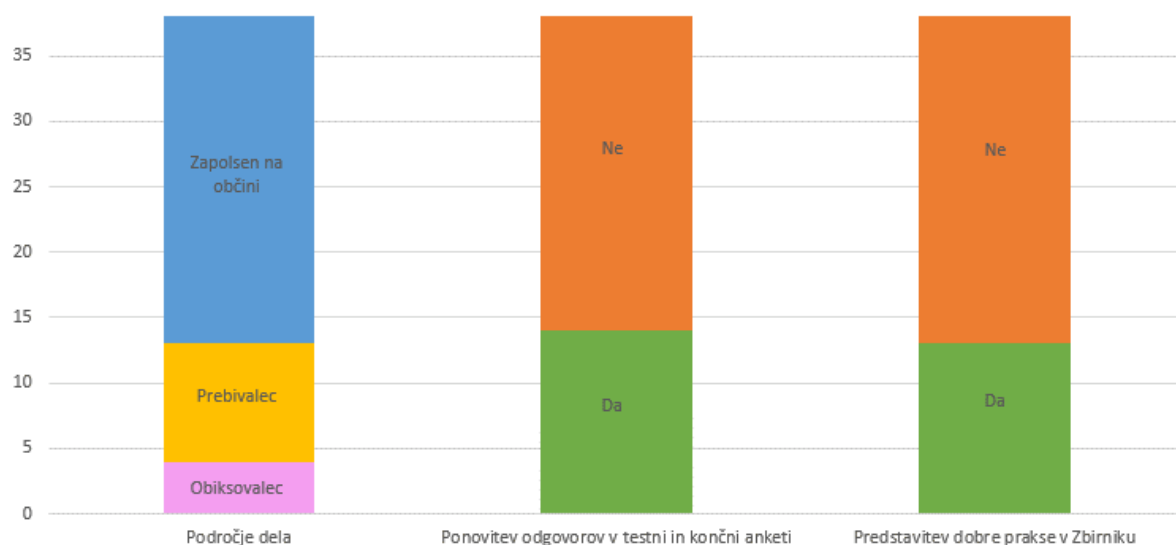
1. Ali gre za **zeleno površino (ZP) oz. zunanji prostor z značajem ZP**, za katero je značilna prevladujoča prisotnost naravnih prvin (vegetacije, vode), lahko tudi ureditev poti skozi ZP oz. naravno okolje kot je gozd, kmetijsko območje, obvodni prostor ipd.?
2. Ali je ureditev/območje **javno in dobro dostopno** (enakovredno za vse, tudi za osebe z oviranostmi, brezplačno, varno)?
3. Ali ureditev/območje **omogoča in spodbuja različne oblike telesne dejavnosti** kot so na primer igra, telesna vadba, joga, ples, vrtnarjenje ali hoja, tek, kolesarjenje ter drugi načine aktivnega premikanja (npr. rolkanje ter tudi sezonske oblike kot je tek na smučeh)?
4. Ali je ureditev/območje **dovolj blizu** območja bivališč ali objektov, ki se s svojimi uporabniki navezujejo na njegovo uporabo (5 minut hoje do tipov območij kot so parkovne površine, igralna območja ipd., vstopi na tematske poti ipd. oziroma ne več kot 15 minut hoje do večjih rekreacijskih območij, tematskih ureditev ipd.)
5. Ali je ureditev/območje **redno, vsakodnevno uporabljano s strani prebivalcev** različnih starosti in zanimanj?
6. Ali je ureditev/območje veliko **vsaj 250 m² uporabne sklenjene površine** oziroma **omogoča najmanj 15 minut** časovno neprekinjene hoje, teka ali kolesarjenja oziroma obsega **več manjših intervencij**, ki izboljšujejo uporabnost večjega območja (na primer v soseski)?
7. Ali se je **velikost** ureditve/območja z njegovim razvojem **povečala ali ostala enaka**, hkrati pa **se je s časom izboljšala tudi** njegova:
 - privlačnost za izvajanje telesne dejavnosti,
 - opremljenost,
 - urejenost in vzdrževanost,
 - dostopnost za vse, tudi za osebe z oviranostmi,
 - varnost,
 - povezanost z drugimi območji

Odziv občin na prvi vprašalnik

Testno je bil prvi vprašalnik predstavljen v začetku maja 2023 na seminarju programa Ven za zdravje 3 »Ali ima vaša občina dobro prakso?«, ki je potekal v okviru (spletnega) srečanja koordinatorjev zdravih mest Slovenske mreže zdravih mest. Vprašalnik je izpolnilo 38 udeležencev, med njimi 25 predstavnikov občin. Skupno so vprašalnik izpolnili udeleženci s 31 različnih občin, od katerih jih je 14 izrazilo pripravljenost za objavo svojih dobrih praks v Zbirniku. Te občine so skupaj navedle 41 praks.

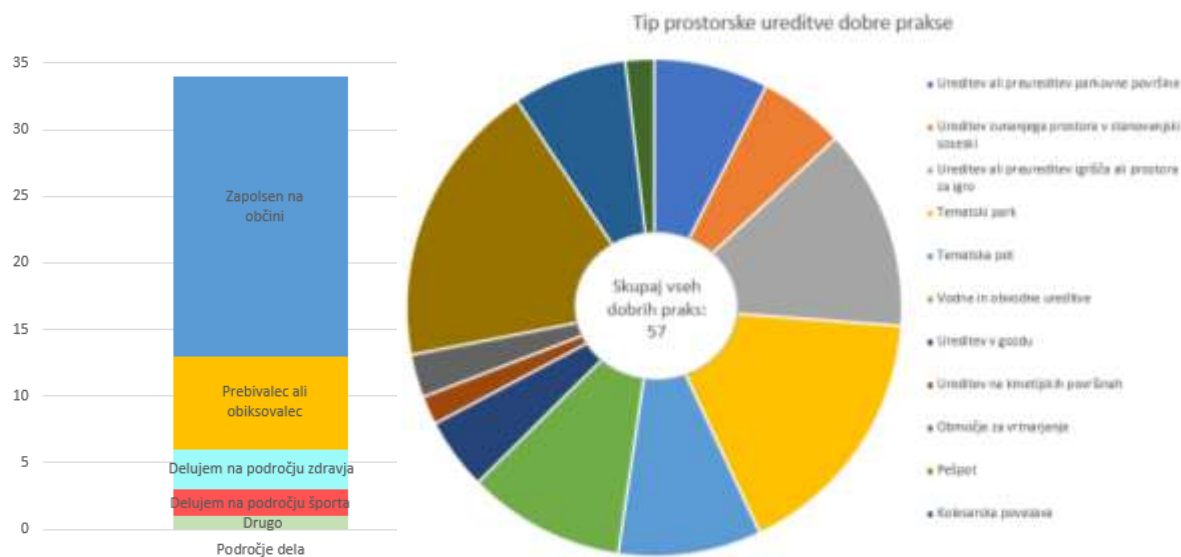
Najpogostejše vrste prostorskih ureditev so bile ureditve pešpoti ter preureditve/prenove igrišč in igralnih površin, medtem ko so bile najmanjkrat navedene sezonske ureditve ter preureditve parkovnih površin.

Končna, javno dostopna različica prvega vprašalnika je bila objavljena sredi maja 2023. Poziv k sodelovanju je bil razposlan preko partnerja v projektu, Skupnosti občin Slovenije, vsem članicam ter dodatno tudi nečlanicam, 12 regionalnim razvojnim agencijam (RRA), 37 lokalnim akcijskim skupinam (LAS) ter 23 vodilnim partnerjem LAS. Do 5. 7. 2023 je bilo zbranih 34 odgovorov, ki so se navezovali na 24 občin. Od skupnega števila odgovorov jih je 21 prihajalo s strani občinskih uprav, 5 s področja športa ali zdravja ter 1 iz regionalne razvojne agencije.

Slika 1: Odziv oseb na testni prvi vprašalnik. V levem stolpcu je prikazano področje dela osebe, ki je izpolnila vprašalnik. V sredinskem stolpcu je prikazano koliko oseb je izpolnilo testni in koliko končni prvi vprašalnik. V desnem stolpcu je prikazano število oseb, ki so bile pripravljene predstaviti svoje dobre prakse v Zbirniku.

Med 24 občinami, ki so izpolnile vprašalnik, je bilo skupaj navedenih 57 različnih praks od katerih je 11 prijavljenih ureditev izpolnilo vsa merila za dobro prakso. Kot je razvidno s Slike 2 so bile najpogostejše navedene ureditve pešpoti in tematski parki, sledijo ureditve ali preureditve igrišča ali prostora za igro, tematske poti in vodne in obvodne ureditve, kolesarske povezave in ureditve ali preureditve parkovne površine.

Slika 2: Odziv na končni, javno dostopni vprašalnik. Levi stolpec prikazuje področje dela osebe, ki je izpolnila vprašalnik. Desni krog pa prikazuje tip prostorske ureditve dobre prakse.

Drugi vprašalnik: kakšno dobro prakso ima vaša občina?

Drugi vprašalnik je bil pripravljen bolj kompleksno in poglobljeno z namenom občini pomagati prepoznati vse relevantne značilnosti izbrane dobre prakse in s tem sproti ob njegovem izpolnjevanju tudi že pripraviti gradivo za objavo. Občine so imele pri večini vprašanj na razpolago nabor odgovorov, tako da je bilo kljub obsežnosti vsebine izpolnjevanje dokaj preprosto. Hkrati se je na tak način tudi poglobljalo razumevanje izpolnjevalcev glede možnih pristopov, kakovosti in značilnosti zagotavljanja javnih zelenih površin za spodbujanje aktivnega življenjskega sloga.

V nadaljevanju so opisani kriteriji za natančnejšo opredelitev zelene površine, ki ustreza vsem predhodnim pogojem za opredelitev kot primer zelene površine kot dobre prakse. Podrobnejša analiza obsega štiri ključne sklope: tip ureditve, lastnosti dobre prakse, informacije o tej zeleni površini oz. dobri praksi in pridobljene izkušnje z ureditvijo.

1. **Tip ureditve:** Telesne dejavnosti z načrtovalskega vidika lahko razvrstimo glede na to, ali zahtevajo sklenjen prostor ali pa vzpostavljeno in urejeno omrežje poti. Tako opredeljujemo tri osnovne kategorije telesnih dejavnosti, ki se med seboj razlikujejo glede na način uporabe prostora in njihov namen: zgoščene telesne dejavnosti, daljinske telesne dejavnosti in telesne dejavnosti, ki se izvajajo kot potovalni način (Šuklje Erjavec et al., 2019). Dobra praksa je lahko ureditev, ki ustreza več tipom telesnih dejavnosti. Tipične ureditve, ki ustrezajo določenim kategorijam telesnih dejavnosti so:
 - Posamezne zelene površine ali območja (večje ali manjše parkovne površine, igrišča, športno-rekreacijska območja, tematski parki, vrtički, območja za naravne kopalne površine, ipd.),
 - Poti in parkovne linearne ureditve (krožne pohodniške, tekaške, kolesarske poti, trim steze, tematske poti, ipd.),
 - Ureditve za aktivno mobilnost (preureditve urbanih območij za pešce in kolesarje, daljinske povezave med naselji za pešce in kolesarje, ipd.).
2. **Lastnosti izbrane dobre prakse:** Dobre prakse zajemajo različne kakovostne vidike, pri čemer bolj kakovostne prakse praviloma pokrivajo širši nabor teh vidikov, ki so:
 - **Upoštevanje lokalnega konteksta** (potrebe prebivalcev, sodelovanje z lokalnimi deležniki, upoštevanje zgodovinskih, kulturnih in naravnih značilnosti okolja).
 - **Kakovost ureditve** (prisotnost opreme za telesno dejavnost, privlačnost prostora, ekološka kakovost, varnost, strokovno načrtovanje in izvedba).
 - **Dostopnost ureditve** (razdalja do bivalnih območij, varnost dostopa, javna in univerzalna dostopnost).
 - **Uporaba ureditve** (večnamenskost, povezovanje z drugimi ureditvami in programi, spodbujanje uporabe različnimi skupinami prebivalcev).
 - **Drugi pomembni vidiki** (lastništvo, viri financiranja, sodelovanje deležnikov pri načrtovanju in izvedbi).
3. **Informacije o dobri praksi** vključujejo podatke o lokaciji v širšem prostoru (npr. v obliki karte, slike), ki prikazuje umestitev ureditve v prostor, načrt ureditve ali posnetek stanja, ki ponazarja trenutni izgled območja pred in po izvedbi. Dopolnjeno je s fotografijami, ki vizualno prikazujejo ključne

elemente urejenega prostora. Kratek opis območja in ureditve opisuje njegove značilnosti, medtem ko kratek opis procesa izvedbe pojasnjuje, kako je bila praksa realizirana. Dodatno so opisani tudi načini uporabe območja, informacije o lastniku in upravljavcu, viri financiranja za načrtovanje, izvedbo in vzdrževanje ureditve ter informacije o sodelovanju med sektorji, občinskimi službami in drugimi deležniki v procesu.

4. **Pridobljene izkušnje z dobro prakso** vključujejo opis pristopov, ki so vodili k doseganju zastavljenih ciljev, ter izkušnje občine. Občine so podale kratke opise razlogov, zakaj je ureditev prepoznana kot dobra praksa, ter navedle izkušnje, pridobljene pri njenem izvajanju, skupaj s poudarki, ki jih je vredno posebej izpostaviti. Poleg tega so predstavile vidike procesa, ki bi jih bilo smiselno v prihodnje izboljšati ali prilagoditi. Takšne informacije lahko drugim občinam omogočajo vpogled v dejanske pristope in učinke, olajšajo prenos znanja ter pripomorejo k temu, da se podobne napake v načrtovanju in urejanju ne ponavljajo. S tem se krepi medobčinsko učenje in spodbuja razvoj bolj kakovostnih, trajnostnih in uporabnikom prilagojenih zelenih površin.

Odziv občin na drugi vprašalnik

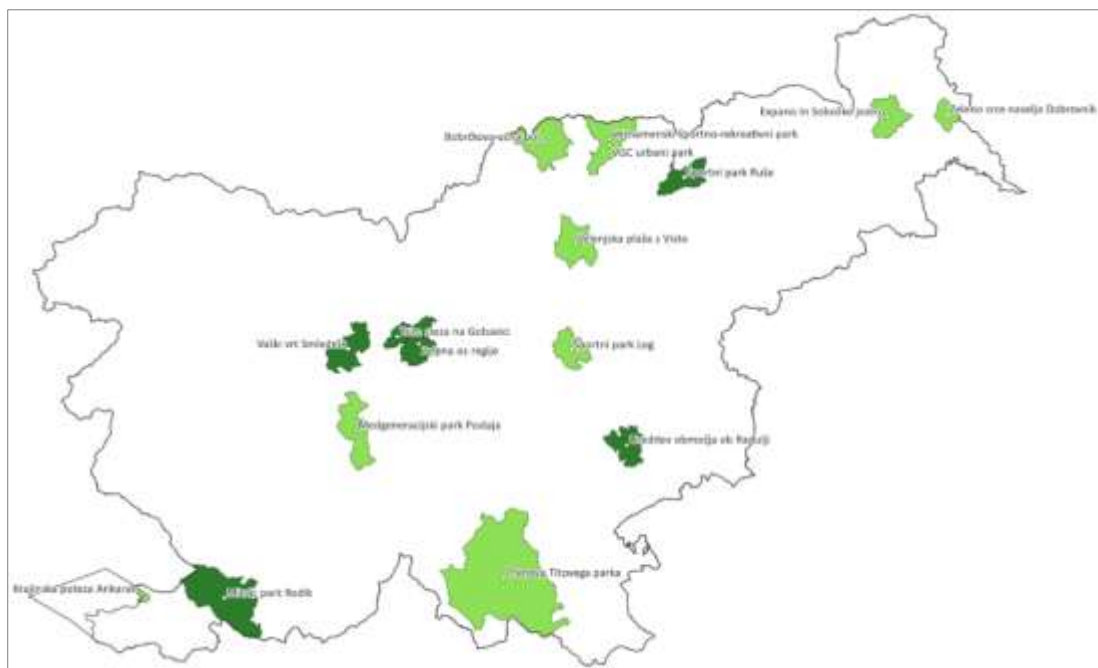
Enajst občin, ki so sodelovale v prvem koraku predstavitve namena zbirnika in so izpolnile prvi vprašalnik, je prejelo tudi drugi vprašalnik za pridobitev podrobnejših informacij o izbranih dobrih praksah. V prvem pozivu za izpolnitev drugega vprašalnika, izvedenem julija 2023, so vprašalnik uspešno izpolnile štiri občine. V maju 2025 je bil izveden ponovni poziv k sodelovanju. Poziv je bil razposlan vsem občinam članicam preko Skupnosti občin Slovenije ter Slovenske mreže zdravih mest. Hkrati je bil usmerjeno poslan še šestim občinam, v katerih je strokovna skupina na podlagi poznavanja konkretnih primerov identificirala še dodatne dobre prakse. Občine so lahko na drugi poziv odgovorile z izpolnitvijo spletnega vprašalnika na spletni strani *Ven za zdravje 3* ali z izpolnitvijo Wordove različice vprašalnika, ki so jo nato poslale po elektronski pošti na UIRS. Do konca junija 2025 smo s strani občin prejeli ustrezne informacije za še pet dodatnih primerov dobrih praks.

Dobre prakse

Nabor dobrih praks

Nabor dobrih praks je v Zbirniku dobrih praks *Ven za zdravje* pripravljen na podlagi desetih primerov, ki so jih prispevale občine ter dodatnih šestih primerov po izboru strokovne skupine programa, s katerimi se je želelo dopolniti predvsem tipologijo in tako prikazati kaj vse so lahko pomembni pristopi ali procesi v zagotavljanju zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in aktivnega življenjskega sloga v podporo javnemu zdravju. Skupaj je v zbirniku predstavljenih 16 dobrih praks s 14 različnih občin. Sodelujoče občine so prikazane na karti občin s predstavljenimi dobrimi praksami (slika3).

Slika 3 Karta občin s predstavljenimi dobrimi praksami

1 Dobre prakse s strani občin

V tem poglavju so predstavljeni izbrani primeri dobrih praks urejanja zelenih površin, poslanih s strani občin. Nekateri primeri so se skozi čas izkazali za učinkovite pri reševanju specifičnih prostorskih izzivov, ob hkratnem zagotavljanju kakovosti prostora in vključevanju lokalnih lastnosti, drugi izkazujejo nekatere kvalitete, a se soočajo tudi z določenimi izzivi. Za vsako izbrano dobro prakso so poleg opisov ureditve podani tudi ključni podatki, ki vključujejo osnovne informacije o projektu, njegovem časovnem okviru, nosilcih in sodelujočih partnerjih, virih financiranja ter prostorskem kontekstu oz. širši lokaciji. Na kratko so predstavljene izkušnje občin z izvedbo projekta, vrste ureditev, doseženi rezultati in vidiki kakovosti ureditve. Predstavljen so lokalne značilnosti in lastnosti ter razlogi za izbor posameznih dobrih praks. Za vsak primer so izpostavljeni tudi ključni dejavniki kakovosti, ki so vplivali na uspešnost projektov ter pripravljen strokovni komentar. Na ta način bo poglavje prispevalo k širjenju znanja o uspešnih pristopih načrtovanja, urejanja in vzdrževanja zelenih površin za telesno dejavnost

Prenova parka pri Kajuhovem naselju, občina Kočevje

Namen projekta:	Celostna prenova parka
Časovni okvir:	2022–2023
Nosilec:	Občina Kočevje
Drugi sodelujoči:	Komunala Kočevje, krajevna skupnost Kočevje mesto, okoliški stanovalci
Financiranje:	Občina (278.337,00 €)
Lokacija:	Kajuhovo naselje, 1330 Kočevje
Prostorski kontekst:	Urbani del Kočevja
Lastnik:	Občina Kočevje
Upravljavec:	Občina in javno podjetje Komunala Kočevje

Dostop: Območje parka je zelena površina na vstopu v naselje in pripada manjši soseski. Je večja zelena površina (velikosti približno 1 ha), ki poteka ob prometnici med dvema krožiščema in je izrazito prehodne narave. Park je dobro dostopen za okoliške prebivalce, saj se nahaja v sklenjenem bivalnem območju (v 300-metrski razdalji so tudi večstanovanjske stavbe). Do parka je mogoč varen dostop po urejeni poti, ločeni od prometnih površin.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Park pri Kajuhovem naselju je sklenjena zelena parkovna površina v okviru soseske večstanovanjskih stavb. S prenovo se je prenovilo celoten park – vzpostavila so se opremljena igrišča za otroke in mladostnike, poleg tega sta se uredila površina z opremo za telesno vadbo in območje vrtičkov. Del parka je urejen kot športno-rekreacijska površina.

Rezultati dobre prakse

- Programska, oblikovna in estetska nadgradnja zelene površine, ki je bila prej brez vsebine.
- Ureditev igrišča za košarko (asfaltna površina) in odbojko (na travi) ter zunanjega fitnesa in otroškega igrišča.
- Ureditev prostora za branje knjig iz knjigobežnice v senci dreves.
- Opremljen prostor z urbano opremo za razne igre, igrali, štirimi kotički za žar, pitnikom, klopmi, klopmi z mizami, osvetlitvijo in koši za smeti.
- Ureditev omogoča gibalne igre na ravni tratni površini in hribčih ter zajema glasbeni del parka (urbana glasbila kot parkovna oprema).
- Ureditev spodbuja sprehod skozi park (od južne do severne mestne vpadnice).
- S prenovo se je pomladila in popestrila struktura drevnine v parku.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci, ki so prispevali k oblikovanju programa prenove parka in sodelovali pri zasnovi ali ureditvi odprtega prostora. Lokalno prebivalstvo tudi po končanem projektu sodeluje pri upravljanju prostora (v smislu vrtičkanja in

uporabe piknik prostorov). V okviru načrtovalskega procesa so se upoštevale smernice varovanja naravne dediščine, varstvene zahteve, poplavnost in visoka podtalnica.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Spodbujanje rekreacije in druženja.
- Dostopnost (javno dostopen park, blizu večstanovanjskega bivalnega prostora, prometno varen dostop do območja).
- Večnamenskost (športi z žogo, šah, fitnes na prostem, sprehajanje, otroška igra, peka na žaru, urbana glasbila, knjigobežnica).
- Območje je dovolj veliko za vse obiskovalce.
- Na voljo je oprema za raznovrstne dejavnosti.
- Ekološka kakovost območja.
- Izboljšanje varnosti (vidik vandalizma in emisij).
- Strokovnost načrtovanja in izvedbe (krajinski arhitekt, vrtnarji, trajnostna načela urejanja, pregled z vzdrževalno ekipo).

Izkušnje občine z dobro prakso: »Izkušnje s projektom predstavljene dobre prakse so predvsem pozitivne. Zelo težko je občane pritegniti v fazi analize, preizpraševanja in načrtovanja, lažje jim je bilo po izvedenih delih konstruktivno pogledati na pomanjkljivosti. Uporabniki so komentirali, da procesa in končne ureditve ne bi drastično spreminjali.« (vir: anketni vprašalnik, Občina Kočevje)

STROKOVNI KOMENTAR: Gre za ureditev, ki je bila pripravljena participatorno, z vključevanjem lokalne skupnosti, najbližjih stanovalcev, ki so v okviru delavnic prispevali predloge. Pri načrtovanju so sodelovali krajinska arhitektka, gradbenik in vodstvo občine, vključeno je bilo tudi javno podjetje, ki je po prenovi prevzelo vzdrževanje območja. Programsko je prenova nadgradila parkovno površino in s tem izboljšala možnosti za rekreacijo, preživljanje prostega časa in druženje na prostem. Z ureditvijo se je ohranil parkovni značaj območja ob vstopu v mesto in izboljšala se je privlačnost odprtega prostora.

Karta lokacije (vir: občina Kočevje)

Slike nad naslovom: Titov park (avtor: občina Kočevje)

Expansko in Soboško jezero, občina Murska Sobota

Namen projekta:	Revitalizacija degradiranega v večnamensko območje
Časovni okvir:	2017–2020
Nosilec:	Občina Murska Sobota
Drugi sodelujoči:	Občina, zunanji strokovni sodelavci (regijske turistične organizacije, občinski javni zavodi s področja turizma, športa, razvoja, kulture), zainteresirana javnost (preko delavnic, anket, društev, itd.)
Financiranje:	Občina (1.231.033 €), Evropski projekt (2.580.717 €), Država (1.000.000 €)
Lokacija:	Bakovska ulica 41, 9000 Murska Sobota
Prostorski kontekst:	Vstopna točka v mesto, ob avtocesti
Lastnik:	Občina Murska Sobota
Upravljavalec:	Razvojni center Murska Sobota (trenutno še občina preko JP Komunala d.o.o.)

Dostop: Ureditev rekreacijskih površin Expansko je dostopna sicer v razdalji nad 900 m od bivalnega območja, vendar je povezana z mestom Mursko Soboto z obstoječimi peš in kolesarskimi povezavami, brezplačnim avtobusom in kolesi za izposajo Soboški biciklin.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je namenjeno prostočasnim dejavnostim in turizmu. V območju se je uredilo opremljeno igrišče za otroke in mladostnike in površino z opremo za telesno vadbo ter spremljajoče ureditve, npr. sprehajalno pot z urbano opremo, prostori za piknike ipd. Območje je športno-rekreacijska parkovna površina in tematski park (motorični), vključuje obvodno ureditev za rekreacijo, učenje, druženje ter ureditve za rekreacijo na vodi. Omogočena je povezava za rekreacijsko kolesarjenje in navezava območja na druge obstoječe rekreacijske poti.

Rezultati dobre prakse

- Sonaravna ureditev brežin in zelenih površin ob jezeru (avtohtone rastline).
- Vzpostavitev športno-rekreacijskega centra, motoričnega parka, otroškega igrišča, prostora za piknike in prireditve.
- Ureditev naravnega biotopa (ekoremediacija).
- Povečanje ponudbe rekreacijskih površin mesta in regije.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci in lokalnimi deležniki, ki so prispevali mnenja pri zasnovi oz. ureditvi odprtega prostora. Lokalno prebivalstvo tudi po zaključku projekta sodeluje pri razvoju območja, saj podaja pobude in predloge za različne aktivnosti na tem območju (športne aktivnosti na vodi, potapljaštvo, kajakaštvo, ribolov, jadrnanje ipd.). Pri načrtovanju ureditve je bila upoštevana naravna dediščina oz. varstvo narave ter kulturna dediščina.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Dostopnost (prometno varen, univerzalen, javen in enakovreden dostop do območja).
- Večnamenskost območja (rekreacija, prireditve, dogodki, itd.)
- Opremljenost s posebno opremo za telovadbo – zunanji fitness, otroškimi igrali in opremo za posedanje in druženje (klopi), ter drugo urbano opremo (koši, luči, info table ipd.). Na območju se nahajajo tudi grajeni elementi – nadstrešnice ter učni tematski elementi. Območje je osvetljeno.
- Ustrezna velikost območja za vse obiskovalce.
- Ekološka kakovost v obvodnem delu ureditve (nov habitat in obstoječi ekosistem).
- Varnost pred nesrečami in poškodbami.
- Upoštevanje potreb prebivalcev (študija, pobude občanov, organizacij in društev).

Izkušnje občine z dobro prakso: »Območje ob Soboškem jezeru nudi prostor za aktivno preživljanje prostega časa na prostem, obenem pa se smiselno navezuje in dopolnjuje paviljon Vrata v Pomurje - regijski promocijski center« - Expanso» (vir: vprašalnik – Občina Murska Sobota).

STROKOVNI KOMENTAR: Z večnamenskim programom se je revitaliziralo območje ob gramoznici, poskrbljeno je tudi za dostopnost do območja, kar omogoča njegovo uporabo. Prostor ima velik potencial in v prihodnosti omogoča dopolnitev prostorske ureditve v smislu krajinskega oblikovanja parkovno urejenega rekreacijskega območja. Ureditev se lahko nadgradi z oblikovanjem privlačnih zelenih ambientov za raznolike aktivnosti in druženje, predvsem je smiselno zagotoviti senčna območja z večjimi drevesi in omiliti izpostavljenost območja proti avtocesti.

Karta lokacije (vir: portal MOMS)

Slike nad naslovom: objekt EXPANSO; motorični park; otroška igrala (avtor: Jure Banfi; arhiv MOMS, 2019)

Športni park Log, občina Hrastnik

Namen projekta:	Ustvariti skupen prostor za druženje v središču mesta, ki z raznolikimi aktivnostmi nagovarja vse generacije in spodbuja medgeneracijsko povezovanje
Časovni okvir:	2021 - 2024
Nosilec:	Občina Hrastnik
Drugi sodelujoči:	Osnovna šola Narodnega Heroja Rajka Hrastnik, Zavod Aspira Trbovlje, mladinska organizacija Active Youth Talin/Estonija, Mladinski center Hrastnik.
Financiranje:	Občina Hrastnik, Steklarna Hrastnik (donator), Zavarovalnica Triglav (sponzor), Mercator d.o.o. (donator), Družba Borzen (financiranje šestih energijsko obarvanih igral), Evropski projekt (načrtovanje in izvedba projekta).
Lokacija:	Pot Vitka Pavliča 5, 1430 Hrastnik
Prostorski kontekst:	Urbani del Hrastnika
Lastnik:	Občina Hrastnik
Upravljavalec:	Javni zavod za kulturo, šport, mladino in turizem KRC Hrastnik

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji do 300 m. Športni park je javno dostopen vse dni v letu. Območje neposredno meji na osnovno šolo, kar omogoča enostaven dostop in uporabo predvsem otrokom in mladostnikom.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je majhna športno-rekreacijska parkovna površina. V območju se je uredilo igrišče za vse starostne skupine otrok, opremljeno igrišče za mladostnike (npr. adrenalinska gugalnica, višinski elementi, gibalni izzivi), oprema za telesno vadbo, energijsko obarvano igrišče, tematska pot in krožna pot talnih iger.

Rezultati dobre prakse

- Ustvarjen je enoten prostor, ki spodbuja druženje in povezovanje vseh generacij.
- Fitnes na prostem omogoča sproščeno vadbo mladostnikom in odraslim.
- Strokovno zasnovano otroško igrišče spodbuja celosten gibalni razvoj otrok in malčkov.
- Krožna pot z 20 talnimi igrami (t.i. »igرافikacijami«) motivira otroke k gibanju in spodbuja medsebojno interakcijo.
- Celotna ureditev vključuje številne elemente, ki spodbujajo telesno dejavnost ter krepijo motoriko uporabnikov različnih starosti.
- Igrala predstavljajo inovativno povezavo med igro, učenjem o obnovljivih virih energije in trajnostnem razvoju.
- Umestitev pitnika, ki je uporaben tudi za ovirane osebe, omogoča dostop do pitne vode vsem obiskovalcem parka.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Projekt je bil izveden v sklopu projekta Erasmus +, skozi katerega so bile upoštevane potrebe mladih. V projektu je sodelovalo 17 mladih (starost 13-14 let) iz OŠ

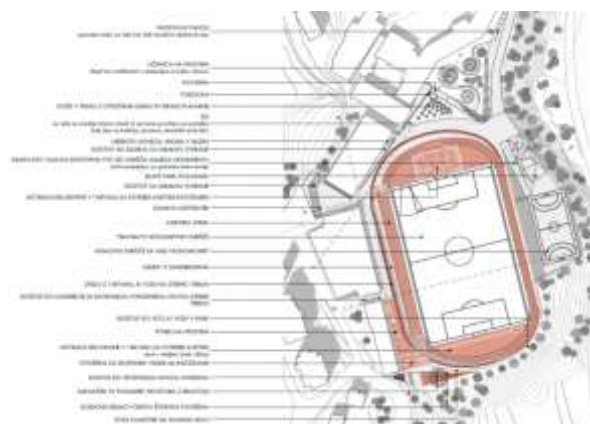
Narodnega Heroja Rajka Hrastnik. Med partnerji so bili tudi mladi iz Estonije, ki so istočasno v svojem lokalnem prostoru ustvarili 20 t.i. »igrifikacijami« javnih prostorov. V sklopu projekta je bilo izvedeno izobraževanje pod vodstvom krajinske arhitektke, ki je pomagala zasnovati in načrtovati igrišče. Prebivalci in drugi lokalni deležniki so lahko vplivali na izbor lokacije ureditve ter na samo ureditev. Privlačnosti lokacije krepi bližina osnovne šole in bazena. Predvideni so ukrepi s področja javnega zdravja. Za postavitev je bilo potrebno pridobiti dovoljenje občine ter upravitelja športnega parka.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Nameščena so raznolika igrala, prilagojena različnim starostnim skupinam otrok in mladostnikov.
- Območje je opremljeno z urbano opremo, ki povečuje udobje pri zadrževanju, gibanju in vsakodnevni rabi javnega prostora ...
- Urejene so površine za vadbo in igrišča, ki aktivno spodbujajo telesno dejavnost vseh generacij.
- Posebej privlačna je lokacija ureditve v neposredni bližini bazena in osnovne šole.
- Park kot medgeneracijsko stičišče predstavlja pomembno stičišče skupnosti – kraj, kjer se lahko vsak posameznik na svoj način športno udejstvuje, sprosti ali zgolj v prijetnem vzdušju poklepetaja s prijatelji in znanci.
- Umeščen je pitnik, ki omogoča za uporabo odraslih in otrok, gibalno oviranih in hišnih ljubljencev.
- Celotna ureditev je načrtovana tako, da omogoča dostop tudi gibalno oviranim.

Izkušnje občine z dobro prakso: »Izgradnja novega otroškega igrišča, izvedba projekta Cityplay (ground) in postavitev šestih igral na temo energetike, se je izkazala za zelo dobro v lokalnem okolju, saj otroci in mladi dnevno obiskujejo igrišče in ga uporabljajo« (vir: vprašalnik – Občina Hrastnik).

STROKOVNI KOMENTAR: Prostor je dober primer pridobitve mednarodnega financiranja in sodelovanja med različni mi deležniki, tudi mednarodnimi. V sklopu projekta je bil ustvarjen javni prostor predvsem s povečanjem urbane opreme in dodajanjem elementov talnih iger, z namenom spodbujanja gibanja mladih v lokalnem okolju. Območje spodbuja medgeneracijsko in medkulturno vključevanje in sodelovanje. Čeprav ureditev spodbuja aktivno participacijo, socializacijo ter promocijo zdravega načina življenja, je vanj smiselno umestiti tudi več vegetacije za ustvarjanje prijetnejšega ambianta, npr. velikih dreves za poletno senco ter živih mej za oblikovanje robov med posameznimi sklopi ureditve in npr. med parkiriščem in igralnimi površinami.

Karta lokacije in slike nad naslovom (avtor: občina Hrastnik)

Večnamenski športno-rekreativni park pri vrtcu Radlje ob Dravi, občina Radlje ob Dravi

Namen projekta:	Zagotoviti športne površine za telesno aktivnost in izboljšanje zdravja ter zasaditi drevesa in grmovnice za ustvarjanje prijetnega, zelenega in trajnostnega prostora za rekreacijo in druženje.
Časovni okvir:	Otvoritev 2025
Nosilec:	Občina Radlje ob Dravi
Drugi sodelujoči:	Javni zavod ŠKTM, izvajalci, šola, JP Kič Radlje – oddelek za hortikulturo
Financiranje:	Občina 164.374,71 €; Fundacija za šport 53.600,45 €
Lokacija:	Koroška cesta 15, 2360 Radlje ob Dravi
Prostorski kontekst:	Urbani del Radelj ob Dravi
Lastnik:	Občina Radlje ob Dravi
Upravljavec:	Javni zavod

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji do 300 m. Do ureditve je mogoč prijeten in privlačen dostop.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjša, športno-rekreacijska parkovna površina, ki obsega opremljeno igrišče za vse starostne skupine otrok, opremo za telesno vadbo, tematsko pot in skupnostni vrt.

Rezultati dobre prakse

- Strokovno oblikovana večnamenska površina.
- Opremljenost prostora z različnimi elementi oz. opremo, ki spodbuja telesno dejavnost (npr. za določene igre, za razgibavanje, za drugo namensko gibanje ipd.).

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci in lokalnimi deležniki, pri čemer so bile neposredno upoštevane potrebe prebivalcev in posebne značilnosti okolja.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditve so bile strokovno načrtovane
- Ureditve so strokovno izvedene in vzdrževane
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)

- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi redne vzdrževanosti in s tem povezane urejenosti območja/ambianta, stika z vodo, prisotnosti raznolike vegetacije in sence dreves.

Izkušnje občine z dobro prakso: »Ureditev večnamenskega športno-rekreativnega parka v Radljah ob Dravi je primer dobre prakse, ker uspešno odgovarja na ključne izzive lokalnega okolja, kot sta prekomerna prehranjenost otrok in pomanjkanje motoričnih spretnosti. Park omogoča aktivno preživljanje prostega časa v naravi in izboljšuje zdravje otrok. Izkušnje občine kažejo, da so prebivalci park hitro sprejeli in ga redno uporabljajo za vadbo, sprostitev ter druženje. Projekt je dobro usklajen z občinsko in nacionalno strategijo razvoja športa ter s cilji Zdravih mest. Posebej izpostavljajo pomen dostopnosti, saj se park nahaja blizu vrtca, šole in centra mesta. Izkušnja kaže, da je sodelovanje z društvi, šolami in drugimi deležniki ključno za uspeh takšnih projektov« (vir: vprašalnik – Občina Radlje ob Dravi).

STROKOVNI KOMENTAR: Park je na dobro dostopni lokaciji, v neposredni bližini šole, vrtca in centra naselja in je namenjen tako šolarjem in vrtcu (v dopoldanskem času) kot lokalni skupnosti (v popoldanskem času). Pri načrtovanju oz. prenovi je bilo pomembno usklajevanje med občinskimi službami, športnimi društvi in šolami, ki so s skupnim sodelovanjem opredelili najbolj potrebne vsebine za skupnost. Park upravlja in vzdržuje JZ ŠKTM. Park povezuje šport, zdravje, druženje in trajnostno urejanje prostora. Vključenost različnih sektorjev in deležnikov je omogočila prilagoditev potrebam različnih uporabnikov in prispevala k večji kakovosti življenja v občini.

Karta lokacije (avtor: Tauros sport)

Slike nad naslovom: Orodja in visoke grede v parku (avtor: JZ ŠKTM Radlje ob Dravi)

Krajinska poteza med Sv. Katarino in centrom Ankarana, občina Ankaran

Namen projekta:	Ureditev povezovalne pešpoti med območjem ŠRP Sv. Katarina in središčem Ankarana z navezavo na obstoječi mostovž pri slanem travniku ter sanacijo degradiranega območja Sv. Katarina.
Časovni okvir:	2022
Nosilec:	Občina Ankaran
Drugi sodelujoči:	Evropski sklad za regionalni razvoj, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, LAS Istre
Financiranje:	633.883,22 €, od tega 25.035,78 € sofinancirano iz Evropskega sklada
Lokacija:	Jadranska cesta 17, 6280 Ankaran
Prostorski kontekst:	Obmestni obalni del
Lastnik:	Občina Ankaran
Upravljavalec:	Občina Ankaran

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji 300–900 m. Do ureditve je mogoč javen, prijeten in privlačen dostop, enakovreden za vse. Mogoč je prometno varen dostop.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjša obvodna ureditev za rekreacijo, učenje, druženje. Ureditev obsega manjši športno-rekreacijski park naravne in kulturne vrednosti ter t.i. linearne zelene površine – pohodniško pot, sprehajalno pot z urbano opremo v naravnem okolju ter tematsko pot. V območju se je uredilo opremljeno igrišče za vse starostne skupine otrok ter oprema za telesno vadbo.

Rezultati dobre prakse:

- Strokovno oblikovana večnamenska površina
- Opremljenost prostora z različnimi elementi, ki spodbujajo telesno dejavnost

Upoštevanje lokalnega konteksta: Pri vzpostavitvi ureditve so bile neposredno upoštevane potrebe prebivalcev in posebne značilnosti okolja.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost ter druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Prostorska ureditev sama omogoča in spodbuja telesno dejavnost (je sicer brez opreme)
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme

- Ureditve so bile strokovno načrtovane, izvedene in vzdrževane
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)
- Ureditev se navezuje na več drugih tipov ureditev in nanje vezanih programov
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi odprtih pogledov v okoliško krajino, redne vzdrževanosti in s tem povezane urejenosti območja/ambienta, stika z vodo, prisotnosti raznolike vegetacije in sence dreves

Izkušnje občine z dobro prakso: »Občani in obiskovalci kraja so prenovljeni mostovž zelo dobro sprejeli kot sprehajalno pot, ki je hkrati tudi učna pot. Povečanje kakovosti bivanja v lokalnem okolju - takšna ureditev neposredno izboljšuje kakovost bivanja, krepi povezanost med prebivalci in spodbuja zdrav način življenja brez večjih infrastrukturnih posegov. Večnamenska uporaba prostora: območje omogoča različne oblike gibanja (hoja, tek, kolesarjenje), uporabo telovadnice na prostem, poleg tega pa ponuja tudi prostor za počitek, opazovanje narave in druženje, kar prispeva k celostnemu dobremu počutju skupnosti.« (vir: vprašalnik, občina Ankaran)

STROKOVNI KOMENTAR: Projekt »Čez slani travnik«, ki vključuje nadgradnjo obalne pešpoti med središčem Ankarana in ŠRP Sv. Katarina, je primer uspešnega medsektorskega sodelovanja in prijave za pridobitev sofinanciranja ESRR. Gre za 600 m dolg leseni mostovž čez slani travnik Sv. Nikolaja (del Natura 2000), ki se zaključi s 105 m dolgo kamnito potjo, opremljeno z urbano opremo, razsvetljavo in fitnessom na prostem. Z namenom zaščite edinstvene halofitne vegetacije je mostovž dvignjen nad tlemi in hkrati služi kot učna ter sprehajalna pot. Fitness naprave so zaradi poplavljanja umeščene na dvignjen plato. Vključujejo šest vadbenih orodij, plezalno mrežo, napravo za ravnotežje ter klopi za počitek. Večgeneracijski urbani športni park služi širokemu krogu uporabnikov. Projekt si prizadeva izboljšati pogoje za izvajanje športnih programov, rekreacijo in vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Hkrati pomembno prispeva k razvoju športnega turizma, k trajnostni rekreacijski infrastrukturi ter ozavešča o varstvu narave. Ta pristop zagotavlja celosten razvoj območja in doseganje zastavljenih ciljev.

Karta lokacije (vir: PISO)

Slike nad naslovom: Mostovž čez Slavni travnik; Ureditev sprehajalne poti; Telovadnica na prostem (avtor: Jaka Ivančič)

VGC urbani park Radlje ob Dravi, občina Radlje ob Dravi

Namen projekta:	Izboljšanje pogojev za izvajanje športnih in vzgojno-izobraževalnih programov, povečanje varnost in privlačnost športnih površin ter razvoju športnega turizma in splošni urbanistični urejenosti občine.
Časovni okvir:	Začetek 2021, otvoritev 2022
Nosilec:	Občina Radlje ob Dravi
Drugi sodelujoči:	Javni zavod ŠKTM, izvajalci
Financiranje:	Občina 215.760,60 €; Fundacija za šport 70.000,00 €
Lokacija:	Radlje ob Dravi, parcela 35/3, k.o. 805 - Dobrava
Prostorski kontekst:	Urbani del ob obvoznici
Lastnik:	Občina Radlje ob Dravi
Upravljavec:	Javni zavod

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji do 300 m. Do ureditve je mogoč univerzalni dostop, tudi za gibalno in senzorno ovirane.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjša, športno-rekreacijska parkovna površina v velikosti 1,3ha. V območju se je uredilo opremljeno igrišče za vse starostne skupine otrok, opremljeno igrišče za mladostnike, oprema za telesno vadbo, pasji park, skate park in tekaška steza v naravnem okolju. Izvedla se je celostna preureditev okolice za potrebe pešcev in kolesarjev.

Rezultati dobre prakse:

- Strokovno oblikovana večnamenska površina
- Opremljenost prostora z različnimi elementi, ki spodbujajo telesno dejavnost

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci in lokalnimi deležniki, pri čemer so bile neposredno upoštevane potrebe prebivalcev in posebne značilnosti okolja.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditve so bile strokovno načrtovane
- Ureditve so strokovno izvedene in vzdrževane
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev

- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi redne vzdrževanosti in s tem povezane urejenosti območja/ambianta, prisotnosti raznolike vegetacije in sence dreves

Izkušnje občine z dobro prakso: »VGC urbani park Radlje je dobra praksa zaradi celostnega pristopa k ustvarjanju večnamenskega javnega prostora. Naše izkušnje so izjemno pozitivne, saj projekt dokazuje, kako lahko z inovativnim razmišljanjem in vključevanjem naravnih elementov občina ustvari privlačno destinacijo za vse generacije, ki hkrati prispeva k trajnostnemu razvoju. Posebej bi izpostavili integracijo različnih rekreacijskih in družabnih vsebin na enem mestu, kar spodbuja aktivno preživljanje prostega časa in socialne interakcije. Park ponuja raznolike možnosti za sprostitev in zabavo, kar je ključno za vitalnost skupnosti« (vir: vprašalnik, Občina Radlje ob Dravi).

STROKOVNI KOMENTAR: Ureditev je zasnovana kot večgeneracijska športno-rekreacijska parkovna površina, ki lahko služi širokemu krogu uporabnikov. Izpolnjuje pogoje dobre dostopnosti za vse in povezuje različne vsebine. Ureditev je bila načrtovana celostno in je vključevala tudi preureditev širše okolice za izboljšanje dostopnosti za pešce in kolesarje. Projekt poudarja javni interes na področju športa in vključuje sodelovanje občinske uprave, javnih zavodov, društev in ostale zainteresirane javnosti. Ta pristop zagotavlja celosten razvoj območja in doseganje zastavljenih ciljev. K izboljšanju ureditve bi prispevala še dodatna zasaditev parkirišča in okrepitev parkovnih ureditev.

Karta lokacije in postavitve orodij (avtor: Tauros sport)

Slike nad naslovom: Postaja za starostnike in invalide; Urbani park Radlje iz zraka; VGC Urbani park Radlje ob Dravi (avtor: Foto Kolman in JZ ŠKTM Radlje ob Dravi)

Zeleno srce naselja Dobrovnik, občina Dobrovnik – dobra praksa ohranjanja potenciala za ureditev osrednje ZP

Namen projekta:	Celovita ureditev območja z zagotavljanjem povezav med zelenimi površinami ter ohranjanjem zelenega sistema znotraj naselja
Časovni okvir:	2024-2027
Nosilec:	Občina Dobrovnik
Drugi sodelujoči:	/
Financiranje:	občina, DRR (sofinanciranje s strani MNVP)
Lokacija:	Dobrovnik 213, 9223 Dobrovnik
Prostorski kontekst:	Osrednji del naselja Dobrovnik
Lastnik:	Občina Dobrovnik
Upravljavec:	Občina Dobrovnik

Dostop: Bodoča ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji do 300 m. Do območja je mogoč javen dostop, enakovreden za vse.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je večja ohranjena zelena površina znotraj naselja v velikosti nad 1 ha, ki je rezervirana za ureditev športno- rekreacijskih igrišč, otroškega igrišča za vse starostne skupine, igrišče za mladostnike in več povezanih manjših intervencij urejenih zelenih površin v soseski. V okviru projekta zeleno srce naselja Dobrovnik, se bo izvedla celostna preureditev širšega urbanega območja, območja soseske in okolice šole za potrebe pešcev in kolesarjev.

Rezultati dobre prakse:

- Strokovno utemeljeno ohranjanje potenciala za ureditev večnamenske osrednje javne zelene površine preko poimenovanja projekta z močno identiteto.
- Predvidena opremljenost prostora z različnimi elementi, ki spodbujajo telesno dejavnost in večnamenskost - zagotovitev prostora za različne skupine ljudi

Upoštevanje lokalnega konteksta: Pri vzpostavitvi programskega koncepta projekta so neposredno upoštevane potrebe prebivalcev in posebne značilnosti okolja.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Območje ima osredno lokacijo
- Koncept ureditve se navezuje na okoliške programe.
- Predvidena je izrazita večnamenskost.

Izkušnje občine z dobro prakso: Predvidena ureditev javnih površin v središču Dobrovnika predstavlja primer dobre prakse celostnega urejanja odprtega prostora, ki povezuje šolo, vrtec, stanovanjska in rekreacijska območja v dostopen, zelen in funkcionalen sistem. Temelji na trajnostnih načelih: ohranjanju in nadgradnji zelenih površin, vključevanju naravnih elementov, izboljšani dostopnosti za vse skupine ter energetske učinkovitih rešitvah. Osrednji prostor, poimenovan »zeleno srce« Dobrovnika, ohranja funkcijo srečevanja, rekreacije, učenja in medgeneracijskega povezovanja. Izkušnje kažejo, da tak celostni pristop pomembno prispeva k kakovosti bivanja in trajnostnemu upravljanju z viri. Projekt je del širše »Zeleno-modre povezovalne osi naselja Dobrovnik«, ki vključuje zasaditve, vodopropustne poti, urbano opremo, prenovo brvi, ureditev »Parka spominov« ter krajinsko-hortikulturne rešitve. (vir: vprašalnik, Občina Dobrovnik).

STROKOVNI KOMENTAR: Območje predstavlja primer dobre prakse v smislu načrtnega ohranjanja potenciala za zagotovitev dobro dostopnih in obsežnih javnih zelenih površin v središču naselja. V osrednjem območju občina načrtno ohranja obstoječa kmetijske in zelene za dolgoročno vzpostavitev velike osrednje večnamenske ureditve, ki bo povezovala programe šole, športa, doma za starejše občane in drugih centralnih dejavnosti. Občina želi na območju dolgoročno zagotoviti celovit in skladen preplet različnih javnih programskih vsebin (športna igrišča, otroška igrišča, šolski park in skupnostni vrtički), naravne elemente (vodotok in zelenice) in površine za rekreacijo in druženje, ki bodo služile vsem generacijam prebivalcev kot osrednji prostor skupnosti, ki povezuje stanovanjska območja z izobraževalnimi ustanovami, kulturnimi in športnimi dejavnostmi, namenjeno različnim skupinam ljudi.

Karta situacije ureditve (avtor: občina Dobrovnik)

Slike nad naslovom: Zeleno srce naselja Dobrovnik (avtor: občina Dobrovnik in Rok Brišnik)

Velenjska plaža z Visto in rekreativne poti okoli jezer, občina Velenje

Namen projekta:	Ureditev obale za rekreativno in družabno dejavnost domačinov in obiskovalcev
Časovni okvir:	2019–2025
Nosilec:	Mestna občina Velenje
Drugi sodelujoči:	Zavod za turizem Šaleške doline, JZ Rdeča dvorana, ponudniki in društva, ki delujejo na področju Šaleških jezer
Financiranje:	sofinanciranje iz sklada NNO
Lokacija:	Velenjska plaža, Velenje
Prostorski kontekst:	Obalni del ob Velenjskem jezeru
Lastnik:	Mestna občina Velenje
Upravljavec:	Zavod za turizem Šaleške doline

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena med 1 in 1,5 km, vendar je z njim povezana z obstoječo peš in kolesarsko povezavo ter brezplačnim mestnim avtobusom Lokalc. Dostop je bil temeljito prenovljen, s poudarkom na vključujoči dostopnosti, urejenosti in trajnostnem razvoju. Poti so tlakovane ali asfaltirane, pri pomolih so stopnice dopolnjene s klančinami, kar omogoča lažji dostop osebam z oviranostmi. Območje je opremljeno z urbano opremo in za uporabo prilagojeno vsem obiskovalcem.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je večja športno-rekreacijska parkovna površina v velikosti z igriščem opremljenim za vse starostne skupine otrok, tematskim vodnim parkom, naravnim kopalnim območjem, obvodnimi in vodnimi ureditvami za rekreacijo, učenje in druženje. Obsega tudi trim stezo pri Škalskem jezeru, pohodniško pot in mestoma opremljeno sprehajalno pot, tekaško stezo in kolesarsko pot v naravnem okolju ter tematsko pot. Za potrebe pešcev in kolesarjev je bila izvedena celostna preureditev širšega urbanega območja ter vzpostavljena daljinska povezava za pešce in kolesarje. V neposredni bližini je postajališče lokalnega brezplačnega avtobusnega prevoza Lokalc ter Bicy postaja – izposoja mestnih koles. Urejena so postajališča za kolesa ter varovana kolesarnica za polnjenje e-koles.

Rezultati dobre prakse:

- Celovito načrtovana večnamenska površina s številnimi ureditvami, ki spodbujajo telesno dejavnost.
- Celostna preureditev širšega urbanega območja za potrebe pešcev in kolesarjev.
- Pridobitev nove javne zelene površine za vse skupine obiskovalcev s procesom sanacije degradiranih površin s trajnostno in ekološko naravnano prenovo

Upoštevanje lokalnega konteksta: V procesu so bile upoštewane potrebe prebivalcev in vzpostavljeno medsektorsko sodelovanje. Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci in drugimi lokalnimi deležniki (različni občinski oddelki, lokalna društva, šole, zavodi). Upoštevanje so bile tudi posebne značilnosti okolja – bližina Velenjskega jezera in degradirana območja rudarskega izvora, ekološke značilnosti. Zasaditev avtohtone vegetacije. Funkcionalna raznolikost prostora omogoča športne, rekreativne, kulturne in družbene dejavnosti v vseh letnih časih. Rezultat je prostorska ureditev, ki izhaja iz lokalnega konteksta in prispeva h kakovosti bivanja prebivalcev ter privlačnosti območja za obiskovalce.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Raznolika opremljenost, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost in dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Prostorska ureditev, ki tudi brez opreme omogoča in spodbuja telesno dejavnost.
- Prepoznana je ekološka kakovost območja.
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme.
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike.
- Ureditve so bile strokovno načrtovane, izvedene in vzdrževane.
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti).
- Uporabnikom je omogočena izbira razdalj za bolj in manj intenzivno vadbo.
- Ureditev se navezuje na več drugih tipov ureditev in nanje vezanih programov.
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Privlačnost krepijo odprti pogledi v okoliško krajino, stik z vodo, prisotnost raznolike vegetacije, senca dreves, nadstrešnice za senčenje in zaščito pred dežjem, odsotnosti hrupa in smradu ter redna vzdrževanost.

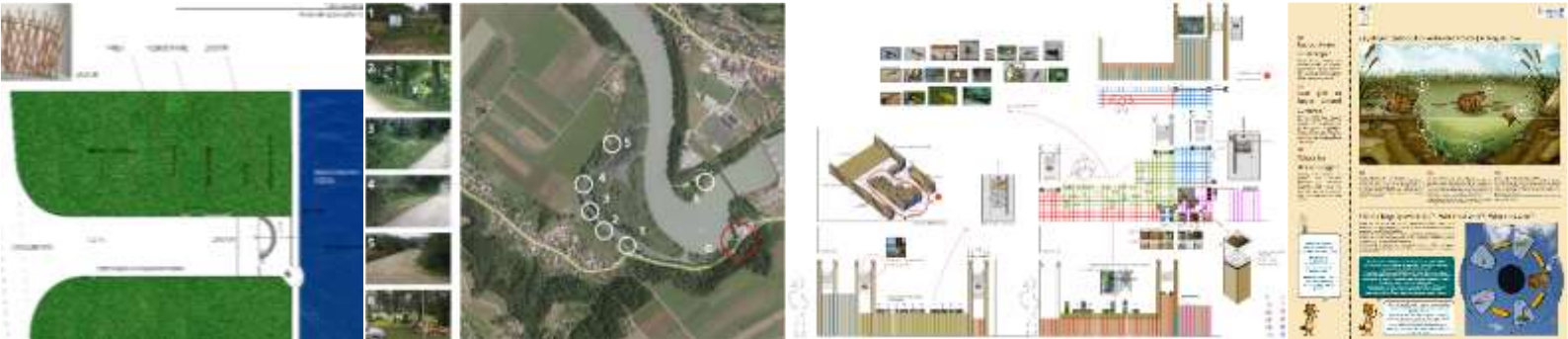
Izkušnje občine z dobro prakso: »Ureditev povezuje raznolike možnosti za rekreacijo, naravo in družabno življenje. Urejeni dostopi ustvarjajo varen in dostopen prostor za vse generacije, prostor pa spodbuja k gibanju, ponuja čudovite razglede in prijetno okolje za sprostitev. Posebej izstopa vključujoča in trajnostna zasnova z vsebinami, ki so brezplačno dostopne skozi vse leto. Prireditveni prostor Vista je nastal na rudarskem degradiranem območju. S sodobno ureditvijo večnamenskega odra (2.375 m²) ter prostora (46.000 m²) uspešno vrača okoljsko, družbeno in ekonomsko vrednost. Oder omogoča pester program na kopnem in ob jezeru za vse generacije. Infrastruktura vključuje servisni objekt (586 m²) z javnimi sanitarijami, TIC, delavnico, garažo in skladišči. Prostor sprejme do 30.000 obiskovalcev«. (vir: vprašalnik, Občina Velenje).

STROKOVNI KOMENTAR: Večnamensko območje v naravnem okolju je namenjeno vsem generacijam. Pri načrtovanju in izvedbi so sodelovali različni deležniki, pri čemer je proces temeljil na medsektorskem sodelovanju, usklajevanju interesov in vključevanju skupnosti, kar je pripomoglo k celostni in trajnostni zasnovi prostora. Prenova je bila celostna, kar pomeni, da je oprema na obeh lokacijah zdaj usklajena in estetsko poenotena. Poleg fizičnih izboljšav je bila uvedena tudi digitalizacija ponudbe, vključno z elektronskimi naročili in predstavitev naravne ter kulturne dediščine.

Karta situacije ureditve (avtor: domino inženiring)

Slike nad naslovom: zimska proga za tek Vista, zasaditev, Velenjska plaža (avtor: Anže Kovač, občina Velenje, Aljoša Videtič)

Bobrčkova učna pot, občina Dravograd

Namen projekta:	Namen projekta je nadgraditi degradirano pot ob reki Dravi v učno pot ter postaviti interpretacijo infrastrukturo v Dvorcu Bukovje.
Časovni okvir:	2018–2022
Nosilec:	Občina Dravograd in Karavanke UNESCO Globani Geopark
Drugi sodelujoči:	OŠ Neznanih talcev Dravograd
Financiranje:	Občina (11.303,85€), EU (64.055,13€)
Lokacija:	Od Dvorca Bukovje (Bukovje 13, 2370 Dravograd) do Dravograjskega jezera
Prostorski kontekst:	Obvodna ureditev na obrobju naselja
Lastnik:	Občina Dravograd
Upravljavec:	Javni zavod Dravit Dravograd

Dostop: Ureditev je od naselij Bukovje, Meža in Črneče dostopna v razdalji manj kot 300 m. Do ureditve je mogoč javen, prosto dostopen in enakovreden dostop za vse. Ureditev poteka po desnem bregu reke Drave. Vstopna točka z interpretacijskim centrom Karavanke UNESCO Globanega Geoparka je vzpostavljena pri Dvorcu Bukovje. Pot se od tam nadaljuje preko obnovljenega kamnitega (nekdanjega železniškega) mostu do Dravograjskega jezera, kjer je po postajah vzpostavljena obrečna učna pot, ki se nadaljuje v gozdno pot.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je obrečna tematska sprehajalna pot z urbano opremo v velikosti 16 ha.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje z UNESCO Geoparkom Karavanke, OŠ Neznanih talcev Dravograd, Občino Dravograd in Javnim zavodom Dravit Dravograd. Pri tem so bile neposredno upoštevane želje učencev in učenk OŠ po vzpostavitvi tematske učne poti ter posebne značilnosti okolja – z ureditvijo je bil dosežen dvojni efekt: vzpostavitev urejene učne poti in ukinitve divjega parkiranja. Ureditev je bila podprta s strani participativnega proračuna. Prebivalci še vedno sodelujejo pri razvoju, upravljanju, vzdrževanju prostora, saj se prostor še sedaj uporablja za druženje, posedanje in učenje. Organizirajo se učne delavnice v sodelovanju OŠ Neznanih talcev Dravograd in Knjižnice Dravograd.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje).
- Prepoznana je ekološka kakovost območja.
- Ureditve so bile strokovno načrtovane, izvedene in vzdrževane.
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)
- Ureditev se navezuje na več drugih tipov ureditev in nanje vezanih programov
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev

- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi odprtih pogledov v okoliško krajino, redne vzdrževanosti in s tem povezane urejenosti območja/ambianta, stika z reko, prisotnosti raznolike vegetacije, sence dreves, odsotnosti hrupa in smradu ter učnih pripomočkov in urbane opreme.

Izkušnje občine z dobro prakso: »Projekt vzpostavitve Bobrčkove učne poti je bil del partnerskega projekta Interreg Slovenija – Avstrija pod imenom NaKult. V okviru partnerskega projekta smo si z ostalimi partnerji izmenjevali dobro prakso iz njihovih okolij, prav tako nam je bil v pomoč vodilni partner projekta Karavanke UNESCO Globani Geopark ter območna Koroška regionalna razvojna agencija. Sama učna pot je zelo dober učni pripomoček, saj se lahko prav vsi spoznajo z vsebinami favne in flore ob samem habitatu – reki Dravi. Prav tako lahko uporabniki samo posedajo ali se družijo, ne obremenjujoči se z učno vsebino« (vir: vprašalnik, Občina Dravograd).

STROKOVNI KOMENTAR: Projekt interpretacije naravne dediščine v območju Črneškega zaliva predstavlja primer celostnega pristopa k urejanju prostora z vidika ohranjanja narave, izobraževanja in vključevanja skupnosti. Čeprav je območje antropogenega izvora – nastalo kot posledica zajezitve reke Drave zaradi hidroenergetskih posegov – se je v njem vzpostavilo dragoceno mokrišče z visoko stopnjo biotske raznovrstnosti. Med drugim predstavlja pomemben habitat za bobra, ki je tudi osrednja interpretacijska figura vzpostavljene učne poti. Projekt je nastal v sodelovanju in na pobudo učencev in učenk bližnje OŠ Neznanih talcev Dravograd, ob podpori Občine Dravograd in UNESCO Geoparka Karavanke ter razpisa Interreg AT-SLO.

Karta lokacije in slik pod naslovom (vir: občina Dravograd)

Medgeneracijski park Postaja , občina Brezovica

Namen projekta:	Ureditev medgeneracijskega večnamenskega parka na območju nekdanje knjižnice in zatočišča na Brezovici
Časovni okvir:	Leto izgradnje 2024
Nosilec:	Občina Brezovica
Drugi sodelujoči:	Krajevna skupnost Brezovica, PGD Brezovica pri Ljubljani, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
Financiranje:	Vrednost projekta: 120.148,28 €; višina sofinanciranja s strani države, Evropskih projektov in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: 39.101,16 €
Lokacija:	Cesta v Log, 1351 Brezovica pri Ljubljani
Prostorski kontekst:	Ureditev v urbanem delu naselja
Lastnik:	Občina Brezovica
Upravljavalec:	Občina Brezovica

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena v razdalji manj kot 300 m. Dostop je možen iz dveh strani – pot po pločniku in ulica brez pločnika kot dostopna cesta za naselje

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjša športno-rekreacijska parkovna površina. V območju se je uredilo opremljeno igrišče za mladostnike in vse starostne skupine otrok, agility in/ali pasji park ter ureditev z opremo za telesno vadbo. Ureditev za rekreacijo, učenje, druženje ipd. v gozdu je park naravne in kulturne vrednosti. območje ureditve se navezuje na širši sistem ureditev za aktivni življenjski slog, ki ga sestavljajo pohodniška in sprehajalna pot z urbano opremo v naravnem okolju, tematska pot, tekaška steza v naravnem okolju, kolesarska pot v naravnem okolju za rekreacijsko kolesarjenje ter povezava za rekreacijsko kolesarjenje. Izvedla se je celostna preureditev širšega urbanega območja, območja soseske in okolice šole za potrebe pešcev in kolesarjev.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci, ki so vplivali na samo ureditev. Neposredno so bile upoštevane značilnosti okolja, in sicer naravna dediščina oz. varstvo narave ter predvideni ukrepi s področja javnega zdravja. Prav tako so bile neposredno upoštevane potrebe prebivalcev, preko pobud organizacij in društev.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (klopi, mize in koši za smeti)
- Zagotovljena je varnost v območju, in sicer pred nesrečami in poškodbami
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditve so bile strokovno načrtovane, izvedene in vzdrževane.

- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi prisotnosti raznolike vegetacije in sence dreves

Izkušnje občine z dobro prakso: »Na Brezovici takega "igrišča", ki je dobra medgeneracijska povezovalna točka, do sedaj še ni bilo. Prostor je večnamenski, saj omogoča izvajanje različnih aktivnosti in dejavnosti. Mlajši se lahko igrajo na igralih, igre z žogo, itd. Medtem ko odrasli lahko testirajo Kneippovo pot ali telovadijo v fitnesu na prostem. Na območju ureditve se nahajajo naravne prvine, npr. drevesa, ki nudijo senco za posedanje, druženje in branje knjig« (vir: vprašalnik, Občina Brezovica).

STROKOVNI KOMENTAR: Primer odlikuje načrtna vključenost v širšo ureditev omrežja poti in območij za spodbujanje aktivnega življenjskega sloga v občini ter upoštevanje potreb prebivalcev in prostorskih značilnosti. Preko pobud organizacij in društev je bilo vzpostavljeno je bilo sodelovanje s prebivalci, ki so lahko vplivali na samo ureditev. Značilnosti okolja so bile upoštevanje preko usmeritev naravne dediščine oz. varstva narave kot tudi predvidenih ukrepov za izboljšanje okolja s področja javnega zdravja 8protihrupna ograja).

Območje je večnamenska ureditev, ki omogoča igre z žogo (nogomet, košarka), fitnes na prostem, igro za otroke in mladostnike, klopi za posedanje, itd. Posledično ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev.

Karta na tabli z navodili za uporabo: (avtor: Ema Klemenčič, Curk Arhitektura).

Slike nad naslovnico: medgeneracijski park Postaja in projektantski načrt (avtor: Curk Arhitektura; Kristina Žust)

2 Dobre prakse po izboru strokovne skupine

V tem poglavju so predstavljeni izbrani primeri dobrih praks, izbrani glede na poznavanje konkretnih primerov s strani strokovne skupine. Za to dopolnitev smo se odločili ker je bil odziv občin glede prispevanja dobrih praks relativno skromen in smo želeli zbirnik nadgraditi s strokovno izbranimi primeri, ki smo jih zasledili pri svojem delu na vsebinah in vprašalnikih za zbirnik.

Dodali smo predvsem primere različnih tipov dobrih praks, ki so bile strani občin manj zastopani kot na primer izvedba javne zelene površine na zasebnem zemljišču, povezovanje območja dobre prakse v širše omrežje zelenih površin, trim steza kot tradicionalno uspešna in priljubljena oblika ureditve zelenih površin za spodbujanje telesnih aktivnosti različnih vrst, skupnostni vaški vrt, ipd.

S tem smo zagotovili širši spekter ureditev z vidika vsebinske in tipološke raznolikosti.

Predstavitve dobre prakse po izboru strokovne skupine so pripravljene na zelo podoben način kot predstavitve dobrih praks po izboru občin, razlika je predvsem v strokovnem komentarju, ki je osredotočen na utemeljitev izbora prakse.

Podatki so bili pridobljeni s spletnih strani občin kot tudi neposredno s samih občin kar je razvidno iz navedb v tekstu.

Za vsako prakso posebej so predstavljene značilnosti posameznih projektov – osnovne informacije, cilje, deležnike, ki so sodelovali pri vzpostavitvi dobre prakse in umeščenost območja v prostor. Poseben poudarek je na vplivu dobre prakse na kakovost prostora ter širšem družbenem, okoljskem in kulturnem pomenu. Poglavje osvetljuje procese odločanja in sodelovanja, skozi katere so bile rešitve oblikovane, ter izpostavlja elemente, ki so bili ključni za njihovo uspešnost – kot so inovativni pristopi, vpetost lokalnih znanj, več nivojsko usklajevanje interesov ali dolgoročna vzdržnost.

Razlogi za vključitev posameznih primerov v pregled so utemeljeni z vidika njihove prenosljivosti, učenja iz izkušenj ter prispevka k razvoju sodobne prostorske prakse. Na ta način poglavje ne dokumentira le dobrih rešitev, temveč oblikuje podlago za strokovno refleksijo in usmeritve za prihodnje posege v prostoru.

Trim steza na Gobavici, občina Mengeš

Namen projekta:	Javna športno-rekreacijska infrastruktura, ki spodbuja vsakodnevno gibanje v naravnem okolju in prispeva k dolgoročni skrbi za javno zdravje v občini.
Časovni okvir:	Leta 1973 (20 vadbenih postaj), leta 2009 (še dodatnih 5 vadbenih postaj)
Nosilec:	Turistično olepševalno društvo Mengeš
Drugi sodelujoči:	Občina Mengeš (takratna Občina Domžale)
Lokacija:	Šolska ulica 11, 1234 Mengeš
Prostorski kontekst:	Naravno gozdno pobočje Gobavica nad urbanim delom naselja
Lastnik:	Občina Mengeš
Upravljavalec:	Občina Mengeš

(Od mesta do vasi, n.d.; ŠKD Ritem, 2025; Turistično društvo Mengeš, 2021)

Dostop: Ureditev je od naselja v neposredni bližini večjega strnjenegega bivalnega območja oddaljena manj kot 300 metrov. Peš dostop od središča naselja do ureditve je mogoč po urejeni, ozelenjeni makadamski pešpoti ali asfaltiranem pločniku in je prijeten, prometno varen in ambientalno privlačen

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Ureditev je gozdna trim steza v dolžini 2.080 m z višinsko razliko 84 m, ki vključuje 25 vadbenih postaj za razvoj moči, gibljivosti, koordinacije in vzdržljivosti. Krožna pot je umeščena na obstoječo mrežo gozdnih poti (ŠKD Ritem, 2025).

Rezultati dobre prakse (ŠKD Ritem, 2025; Turistično društvo Mengeš, 2021)

- Uspešna tradicija ohranjanja trim steze in organizacija vsakoletnega pohoda.
- Spodbujanje rekreacije in druženja.
- Dobro peš dostopna (blizu večstanovanjskega bivalnega območja, prometno varen dostop)
- Območje je dovolj veliko za vse obiskovalce.
- Ekološka kakovost območja.

Upoštevanje lokalnega konteksta: projekt izvira neposredno s pobude domačega turističnega društva in se je razvil v sodelovanju s širšo skupnostjo ter s prostovoljnim delom občanov. Ureditev je oblikovana ob upoštevanju naravne danosti osamelega hriba in lokalne rabe prostora. Prebivalci še vedno sodelujejo pri upravljanju, vzdrževanju prostora ter organizaciji vsakoletnega dogodka »Vsi na trim« (ŠKD Ritem, 2025; Turistično društvo Mengeš, 2021).

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo:

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Prostorska ureditev sama omogoča in spodbuja telesno dejavnost (je sicer brez opreme)
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme

- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)
- Uporabnikom je omogočena izbira razdalj za bolj in manj intenzivno vadbo
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi odprtih pogledov v okoliško krajino, prisotnosti raznolike vegetacije, sence dreves ter odsotnosti hrupa in smrada.

Mnenje občine: »Trim steza predstavlja dolgoletno dobro prakso vzdrževanja rekreativne infrastrukture v naravnem okolju, ki se uspešno prenaša med generacijami. Steza se je razvila na pobudo lokalne skupnosti in ohranila tradicijo organiziranih rekreativnih dogodkov, kar krepi pripadnost, zdrav življenjski slog, medgeneracijsko sodelovanje in povezanost občanov. Poudariti velja stalno vlogo društva pri vzdrževanju in promociji ter pomen, da ostaja steza brezplačno dostopna in prilagojena širokemu spektru uporabnikov« vir: (Turistično društvo Mengeš, 2021)

STROKOVNI RAZLOGI ZA IZBOR DOBRE PRAKSE: Ureditev predstavlja dober primer ohranjanja in nadaljnega razvoja tradicionalnega koncepta »trim steze«, kot celovite prostorske ureditve za spodbujanje telesne dejavnosti, ki združuje prednosti tako prostorsko linearnih kot točkovnih oblik telesne dejavnosti. Ureditev je primer dolgoročne, preproste in vzdržne rekreativne infrastrukture, ki omogoča uresničevanje javno-zdravstvenih in družbenih ciljev ter krepi vrednote trajnostnega sobivanja z naravo. Trim steza je del širše zasnove, zelenega sistema naselja in je dobro dostopna lokalni skupnosti v občini Mengeš.

Karta situacije ureditve (vir: turistično društvo Mengeš, 2021)

Slike nad naslovom: (avtor: Rok Brišnik, turistično društvo Mengeš)

Mitski park Rodik, občina Hrplje–Kozina

Namen projekta:	Oblikovati tematsko učno pot, ki obiskovalcem na inovativen način približa mitsko, arheološko in naravno dediščino območja ter spodbuja trajnostni turizem z vključevanjem lokalne skupnosti.
Časovni okvir:	2018–2021
Nosilec:	občina Hrplje – Kozina
Drugi sodelujoči:	Občina Mošćenička Draga, Univerza na Reki – Fakulteta za turizem in gostinstvo, Inkubator d. o. o. Sežana, Univerza na Primorskem – Fakulteta za humanistične študije, Turistična skupnost občine Mošćenička Draga, Arhej d.o.o. – Arheološke raziskave in druge intelektualne storitve, Javni zavod Park Škocjanske jame, Javna ustanova Park prirode Učka, Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana – enota Turistično informacijski center Sežana, Primorsko-goranska županija
Financiranje:	Evropski sklad za regionalni razvoj (633.292,50 EUR), Občina Hrplje – Kozina (211.180 EUR), Občina Mošćenička Draga (185.420 EUR), Sveučilište u Rijeci (66.080 EUR), Inkubator d. o. o. Sežana (121.440 EUR), Univerza na Reki (82.050 EUR), Turistična skupnost občine Mošćenička Draga (49.880 EUR), Arhej d.o.o. (29.000 EUR)
Lokacija:	Rodik, občina Hrplje – Kozina
Prostorski kontekst:	gozdni del podeželskega naselja
Lastnik:	občina Hrplje – Kozina
Upravljavec:	občina Hrplje – Kozina (Kozina, 2010; Občina Hrplje - Kozina, 2025, 2025)

Dostop: Dostop do poti je iz naselja Rodik omogočen preko vnaprej določenih točk, ki so del investicije, in vključuje obstoječe poti ter nove ureditve, zasnovane v okviru trajnostnega turizma. Pot se začne v naselju Rodik, dostop do ureditve je prijeten, privlačen, javno ter prosto dostopna vsem (Občina Hrplje - Kozina, 2025)

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je tematska učna pohodniška pot z 12 kamnitimi skulpturami in označevalci mitskega izročila. Območje nad vasjo Rodik se je uredilo z urbano opremo, namenjeno hoji in kolesarjenju, pri čemer je izpostavljena krožna povezava za rekreacijo. Umetniška dela so postavljeni na dveh tematskih poteh – delno zahtevani Lintverjevi poti (dolžina 6,5 km) in nezahtevni [Babini poti](#) (dolžina 8,5 km) (Visitkras, 2025c, 2025a, 2025b).

Rezultati dobre prakse (Občina Hrplje - Kozina, 2025):

- Medsektorsko načrtovana ureditev v naravnem okolju z vključitvijo različnih partnerjev (univerze, strokovnjakov in lokalnih deležnikov)
- Projekt je zasnovan na načelih trajnostnega turizma – povezovanje kulturne dediščine in naravne krajine skozi oblikovanje »zelene« kulturne izkušnje.
- Mitska pot je bila raziskana in interpretirana v okviru projekta *Living Landscape*

- Prenos rezultatov raziskav v oblikovanje novega turističnega produkta dediščinskega turizma z jasno identiteto in lokalno umestitvijo
- Meddržavno povezovanje poti – stična čezmejna točka seže v Prirodni park Učka na mitsko pot v Občini Mošćenišća Draga

Upoštevanje lokalnega konteksta: Pobudniki projekta so bili člani Turističnega društva Rodik, ki so aktivni deležnik v svoji vasi, kjer na hribu Ajdovščina stoji bogato arheološko najdišče. Ureditev mitske poti odpira možnosti za dodatne aktivnosti ter vključevanje krajanov in pomeni nadgradnjo obstoječih prizadevanj lokalne skupnosti o razvoju turizma v Brkinih, še posebej v vasi Rodik, ki je znana po kulinariki in bogati zgodovini. (Občina Hrpelje - Kozina, 2025).

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo
- Prostorska ureditev sama omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditve so bile strokovno načrtovane
- Uporabnikom je omogočena izbira razdalj za bolj in manj intenzivno vadbo
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi odprtih pogledov v okoliško krajino, prisotnosti raznolike vegetacije, sence dreves ter odsotnosti hrupa in smradu.

Mnenje občine: »Celosten pristop k interpretaciji naravne in kulturne dediščine ter vključevanja lokalne skupnosti v razvoj vsebin. Projekt izstopa po inovativnem povezovanju mitologije, arheologije in krajine v izobraževalno-rekreativno izkušnjo, ki spodbuja trajnostni turizem. Občina je z izvedbo pridobila kakovostno urejeno infrastrukturo, večjo prepoznavnost kraja in okrepljeno lokalno identiteto kraja Rodik« vir: (Občina Hrpelje - Kozina, 2025; Visitkras, 2025c).

STROKOVNI RAZLOGI ZA IZBOR DOBRE PRAKSE: Pot povezuje točke naravne in kulturne dediščine (arheološka najdišča, kraške jame, tradicionalna krajina) z interpretacijo mitoloških pripovedi kraja. Tematska in učna pot poteka po naravnem okolju z dobro zasnovanimi usmerjevalnimi ter učnimi tablami. Posebej velja izpostaviti visoko raven sodelovanja med različnimi deležniki.

Karta ureditve (vir: Turistična zveza Slovenije, 2020)

Slike nad naslovom (avtor: občina Hrpelje – Kozina, Rok Brišnik, Visitkras, 2025)

Vaški vrt Smlednik, občina Medvode

Namen projekta:	Vzpostavitev skupnostnega, zeliščnega in učnega vrta, ki spodbuja lokalno samooskrbo, izmenjavo znanja in medgeneracijsko sodelovanje
Časovni okvir:	2018
Nosilec:	Občina Medvode
Drugi sodelujoči:	Društvo za ustno zgodovino Smlednik, Župnija Smlednik, lokalni vrtnar Marjan Zupančič, krajan KS Smlednik, študijski krožek "Zvedave punce" pod okriljem Gorenjskega muzeja
Financiranje:	/
Lokacija:	Smlednik 41, 1216 Smlednik
Prostorski kontekst:	Zgodovinsko jedro vasi
Lastnik:	Župnija Smlednik (zemljišče je bilo odstopljeno v uporabo krajanom)
Upravljavec:	Društvo za ustno zgodovino Smlednik v sodelovanju s krajanom

(Dovolj za vse, 2020; Portal KAMRA, 2025; SC Smlednik, 2018)

Dostop: Javni dostop; vrt je namenjen krajanom in obiskovalcem za druženje, izobraževanje in vrtnarjenje. Nahaja se znotraj zgodovinskega jedra vasi, v neposredni bližini večjega strnjene bivalnega območja (manj kot 300 metrov stran). Dostop je javen, enakovreden za vse in prosto dostopen.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjši skupnostni vrt v velikosti med 250 m² in 500 m². V območju se je uredilo skupnostni vrt, kjer uporabniki skupaj urejajo določeno območje zelene površine.

Rezultati dobre prakse:

- Prej zapuščena / nefunkcionalna površina je bila preurejena v večnamenski prostor z visoko prostorsko in ekološko kakovostjo.
- Vključevanje lokalne skupnosti v načrtovanje je zagotovilo višjo stopnjo sprejetosti in dolgoročne rabe prostora.
- Prostor je večfunkcionalen, saj omogoča različne dejavnosti, kot so druženje, urbano vrtnarjenje, izobraževanje.
- Ureditev je usklajena z vaškim ambientom, upošteva krajinski značaj naselja Smlednik in ohranja prostorsko identiteto kraja.
- Projekt kaže, kako je mogoče z omejenimi sredstvi ustvariti kakovostno javno površino v ruralnem prostoru, kar je relevantno tudi za druge občine in naselja s podobnimi značilnostmi.

Upoštevanje lokalnega: Projekt temelji na lokalni zgodovini "flančnikov", vključuje avtohtone rastline ter znanja in izkušnje starejših krajanov. Pri ureditvi so bile upoštevane posebne značilnosti okolja. Prav tako prebivalci še vedno sodelujejo pri razvoju, upravljanju, vzdrževanju prostora (Dovolj za vse, 2020).

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo:

- Prostorska ureditev sama omogoča in spodbuja telesno dejavnost (je sicer brez opreme)
- Prepoznana je ekološka kakovost območja
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi prisotnosti raznolike vegetacije

Mnenje občine: »Aktivacija skupnosti z minimalnimi sredstvi. Projekt se je izkazal kot učinkovito orodje za povezovanje prebivalcev različnih starosti, za prenos znanja ter spodbujanje skrbi za skupni prostor. Posebej bi izpostavili močno vlogo civilne iniciative in medsektorskega sodelovanja«
vir:(Dovolj za vse, 2020; SC Smlednik, 2018)

STROKOVNI RAZLOGI ZA IZBOR DOBRE PRAKSE: Primer trajnostnega skupnostnega projekta, saj na skromni površini povezuje obnovo lokalne vrtnarske tradicije z izobraževalno in kulturno funkcijo na prostem, krepi socialno povezanost več kot petdesetih prostovoljcev iz krajevne skupnosti ter oživlja znanje o avtohtonih rastlinah. Celostno je umeščen v zgodovinsko jedro vasi na zemljišču z dolgoročnim upravljanjem in vključevanjem prebivalcev.

Karta ureditve (avtor: Rok Brišnik)

Slike nad naslovom: (vir: knjižnica Medvode, 2019; MojaObčina.si)

Ureditev območja ob Radulji, občina Škocjan

Namen projekta:	Ureditev obvodne parkovne površine
Časovni okvir:	januar 2021 – junij 2022
Nosilec:	Občina Škocjan
Drugi sodelujoči:	Osnovna šola Frana Metelka Škocjan; Sonček – Društvo za cerebralno paralizo Dolenjske in Bele krajine; Mizarstvo Mojstrovich, Dušan Mojstrovich s.p.
Financiranje:	167.592,04 EUR; od tega sofinanciranje Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (94.300,31 EUR)
Lokacija:	8275 Škocjan
Prostorski kontekst:	Urbani del naselja
Lastnik:	Družina Marinčič iz Škocjana (zemljišče v zasebni lasti, urejeno s služnostno pogodbo z občino)
Upravljavalec:	Občina Škocjan (v sodelovanju s partnerji projekta in lokalno skupnostjo) (Občina Škocjan, 2025)

Dostop: Omogočen po obstoječem kolovozu z utrjenega platoja ob regionalni cesti; nova ureditev omogoča dostop tudi invalidom in vozičkom preko novega mostu čez Raduljo, ki je od naselja oddaljen približno 100 m (Občina Škocjan, 2025)

Tipi ureditev v okviru dobre prakse:

- Krožna sprehajalna in učna pot
- Tiha opazovalnica in učilnica na prostem
- Razgledna ploščad
- Most za pešce in kolesarje
- Informacijske in interpretacije točke
- Zelena rekreativna infrastruktura

Rezultati dobre prakse

- Celostna ureditev naravne parkovne površine
- Povečanje socialne vključenosti
- Izboljšanje turistične ponudbe
- Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti
- Povečanje dostopnosti prostora za različne ciljne skupine
- Uvajanje trajnostnih oblik mobilnosti

Upoštevanje lokalnega konteksta: Kot je razvidno s spletne strani občine so bili v načrtovanje, izvajanje in rabo območja vključeni lokalni prebivalci, šole, društva (npr. Sonček) in lastniki zemljišč. Ohranjanje je bila obstoječa avtohtona vegetacija in povzročeni minimalni posegi v naravno okolje (Občina Škocjan, 2025). Pri zasnovi so upoštevane prostorske značilnosti naravnih vrednot.

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo

- Višja kakovost bivanja za lokalne prebivalce
- Povezovanje naravne in kulturne dediščine
- Ustvarjanje prostora za izobraževanje, raziskovanje, rekreacijo in medgeneracijsko povezovanje
- Povečanje dostopnosti za ranljive skupine (invalidne osebe, starejši občani, mladostniki, itd.)
- Povečana odpornost ekosistema preko ohranjanja avtohtonih vrst

Mnenje občine: »Ureditev celostno povezuje varovanje narave, rekreacijo in izobraževanje za različne ciljne skupine. Krožna učna pot, opazovalnica in most za pešce ter invalide so zasnovani vključujoče in omogočajo gibanje, spoznavanje naravne dediščine ter druženje. Območje se uporablja za pouk v naravi, vodenje skupin in sprehode krajanov, pri čemer so še posebej dragocene povezave s šolo, društvom Sonček ter drugimi lokalnimi deležniki. Projekt je prispeval k ohranitvi in predstavitvi bobrovega habitata ter okrepil okoljsko zavest« vir (Občina Škocjan, 2025)

STROKOVNI RAZLOGI ZA IZBOR DOBRE PRAKSE: Projekt predstavlja kakovostno ureditev javnega zelenega prostora, ki temelji na trajnostnih načelih prostorskega načrtovanja. Posebna vrednost ureditve je v visoki stopnji vključevanja lokalne skupnosti in ranljivih skupin, kar kaže na odprt in vključujoč proces načrtovanja ter upravljanja prostora. Posegi v prostor so bili minimalni, s čimer se ohranja naravna in kulturna dediščina območja, ki je del omrežja Natura 2000. Ureditev omogoča univerzalno dostopnost ter ponuja večnamensko rabo prostora za različne uporabniške skupine, kar krepi njegovo družbeno in okoljsko funkcijo. Kot takšna je bila prepoznana kot primer dobre prakse tudi na nacionalni ravni, med drugim predstavljena Medresorski delovni skupini za izvajanje CLLD v programskem obdobju 2021–2027. Projekt izstopa kot primer za prostorske posege v okoljsko občutljivih območjih, ki uspešno združujejo varstvo narave, kakovost bivanja in vključevanje skupnosti.

Karta lokacije in slik nad naslovnici (vir: Občina Škocjan)

Športni park Ruše, občina Ruše

Namen projekta:	Vzpostavitev večnamenskega športno-rekreacijskega parka namenjenega vsem prebivalcem
Časovni okvir:	2007-2017
Nosilec:	Občina Ruše
Drugi sodelujoči:	Javni zavod Športni park Ruše (prej Center za mlade Ruše),
Financiranje:	Naložba 335.000 €: Občina; sofinanciranje (Fundacija za šport, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in lokalna podjetja)
Lokacija:	Šolska ulica 16a, 2342 Ruše
Prostorski kontekst:	Obvodno območje ob železnici na obrobju naselja
Lastnik:	Občina Ruše
Upravljavec:	Javni zavod Cezam
(Delo, 2017; Občina Ruše, 2025; Šport Ruše, 2025)	

Dostop: Ureditev je v neposredni bližini (do 300m) večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju.. Od središča naselja do ureditve je mogoč prijeten, prometno varen in privlačen dostop. Ta poteka po javni asfaltirani poti zaprti za motorni promet, ob kateri je urejena čutna pot ter zasajene različne dišavnice ter drevesa, ki omogočajo senco.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Območje je manjša športno-rekreacijska parkovna površina v velikosti 3600 m². V okviru ureditve se je uredilo opremljeno igrišče za vse starostne skupine otrok, zunanji fitnes, kardio stopnice, tematski park (pump track, skate park), igrišče za odbojko na mivki, in-line hokej, kombinirano igrišče za roket, teniško igrišče ter nogometno in košarkarsko igrišče na tartanu. V objektih v parku se nahaja servis koles, pokriti bazen in kegljišče. Pred poslopjem bazena se nahaja trg z možnostjo prireditev (tržnica, itd.) (Delo, 2017; Občina Ruše, 2025).

Rezultati dobre prakse:

- Večnamenska površina, ki omogoča različne oblike telesne dejavnosti.
- Ureditev vključuje ohranjene gozdne robove, park pa je umeščen v obvodni prostor ob reki Dravi.
- Park je brezplačen, z naselja dostopen peš in s kolesom preko pešpoti v zelenem okolju.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Kot je razvidno s spletne strani so bile pri vzpostavitvi Športnega parka Ruše upoštewane potrebe lokalnih prebivalcev prek sodelovanja z lokalnimi športnimi društvi, organizacijo javnih dogodkov in zagotavljanjem brezplačne, univerzalno dostopne infrastrukture za različne generacije. Park je umeščen v naravno okolje ob Dravi, z minimalnimi prostorskimi posegi, kar odraža skrb za ohranjanje obstoječe krajine in spodbujanje trajnostne rabe prostora. Projekt tako združuje družbeno participacijo, trajnostni pristop in izboljšanje kakovosti javnega prostora. (Delo, 2017; Občina Ruše, 2019)

Kakovost vzpostavljena z ureditvijo:

- Prisotna je oprema, ki omogoča in spodbuja telesno dejavnost
- Prisotna je druga oprema, ki dela prostor privlačen za uporabo (npr. za posedanje, druženje)
- Zagotovljena je varnost v območju in varnost same ureditve ter opreme
- Območje je dovolj veliko, da sprejme vse zainteresirane uporabnike
- Ureditev je večnamenska (omogoča različne oblike telesne dejavnosti)
- Uporabnikom je omogočena izbira razdalj za bolj in manj intenzivno vadbo
- Ureditev omogoča in spodbuja uporabo s strani različnih skupin prebivalcev
- Ureditev je še posebej privlačna za uporabo zaradi odprtih pogledov v okoliško krajino in prisotnosti raznolike vegetacije.

Mnenje občine: »Športno-rekreacijski park podpira lokalna športna društva in šolske programe, obenem pa s kakovostnimi površinami in odprto dostopnostjo omogoča rekreacijo za vse prebivalce. V parku se nahajajo gimnazija, hostel, bazen ter kegljišče, kjer so tudi izpostave lokalnih društev (mladinski kulturni klub, kegljaški klub, športno društvo, itd). Posebej dobro se je izkazalo sodelovanje športnih društev in šol, ki park redno vključujejo v vadbene in učne programe, kar povečuje uporabo in upravičuje vlaganja. Izpostavimo lahko tudi vključujoč značaj, saj park z raznovrstnimi površinami pokriva potrebe različnih starostnih in interesnih skupin« vir: Športni park Ruše, 2025.

STROKOVNI RAZLOGI ZA IZBOR DOBRE PRAKSE: Območje Šport Ruše obsega večnamenski športno-rekreacijski park, umeščen ob reko Dravo, kjer so na voljo različne površine za gibanje, sprostitev in druženje. Namenjen je vsem skupinam prebivalcev. Pomembno vlogo imajo športna društva, ki skrbijo za redno izvajanje programov, ter šole, ki vključujejo športni park v svoje izobraževalne in obšolske dejavnosti.

Karta lokacije (avtor: Rok Brišnik)

Slike nad naslovom: Športni park Ruše in Senzorični park Ruše (avtor: Jaka Metličar)

Kamniška Bistrica – zelena os regije, občina Domžale

Namen projekta:	Vzpostavitev varne, kontinuirane in kakovostno urejene obvodne poti za vsakodnevno rekreacijo, povezovanje bivalnih območij, dostop do narave in izboljšanje kakovosti urbanega prostora, hkrati pa prispevati k varovanju obvodnega ekosistema in urejenosti poplavnih površin.
Časovni okvir:	Postopna ureditev poteka od konca 90. let; leta 2013 pridobitev sredstev za nadgradnjo
Nosilec:	Občina Domžale (v drugih delih pa občina Kamnik in občina Dol pri Ljubljani)
Drugi sodelujoči:	Ni podatka.
Financiranje:	Občinska in Evropska sredstva, financiranje po odsekih (npr. vrednost odseka Bišče–Dol pri Ljubljani je bila 99.000 €)
Lokacija:	Kamniška Bistrica
Prostorski kontekst:	Obvodni pas ob Kamniški Bistrici v občini Domžale
Lastnik:	Občina Domžale, Republika Slovenija
Upravitelj:	ni podatka

(Center za razvoj Litija in Inštitut za celostni razvoj Domžale, 2008; Občina Domžale, 2013; TIC Domžale, 2025)

Dostop: Ureditev je od najbližjega večjega sklenjenega bivalnega območja v kraju oddaljena do 300 m. Dostopi so možni na več vstopnih točkah, saj peščene poti, namenjene tako pešcem kot kolesarjem, potekajo po obeh straneh reke.

Tipi ureditev v okviru dobre prakse: Ureditev služi kot sprehajalna pot z urbano opremo v naravnem okolju ter 33 km dolga daljinska povezava med naselji, saj poteka od izvira Kamniške Bistrice do njenega izliva v Savo. Izvedena je bila celostna preureditev širšega urbanega območja za potrebe pešcev in kolesarjev, z ureditvijo in navezavo na druge ureditve ob poti, kot so gozdna učna pot in trim steza Šumberg, pump track, fitnesi na prostem, otroška igrišča, plezalna stena Šumberg, itd. (Center za razvoj Litija & Inštitut za celostni razvoj Domžale, 2008)

Rezultati dobre prakse:

- Spodbujanje rekreacije in druženja.
- Javno dostopna blizu večstanovanjskih bivalnih območij.
- Območje je dovolj veliko za vse obiskovalce.
- Ekološka in kulturna kakovost območja.

Upoštevanje lokalnega konteksta: Ureditev je nastala na podlagi medobčinskega sodelovanja (podpis Pisma o nameri o skupnem pristopu k urejanju območja vodotoka Kamniška Bistrica), sodelovanje z lokalnimi deležniki in vključevanja javnosti. Pri ureditvi so bile upoštevane posebne značilnosti okolja (Center za razvoj Litija & Inštitut za celostni razvoj Domžale, 2008).

Sporočila

Zelene površine za javno zdravje

Zelene površine v naseljih so ključne za spodbujanje in ohranjanje javnega zdravja. Njihove koristi so večdimenzionalne, saj vplivajo na fizično, duševno in socialno dobrobit prebivalstva ter vršijo mnoge druge funkcije, ter prispevajo k blaženju okoljskih tveganj. Svetovna zdravstvena organizacija opredeljuje zelene površine kot vse odprte, dostopne površine z naravno ali umetno vegetacijo v urbanem kontekstu (World Health Organization, 2016).

Zelene površine imajo številne sprostitvene in obnovitvene učinke na ljudi. Stik z naravnimi okolji in naravnimi prvinami dokazano spodbuja sprostitvene odzive organizma, zmanjšuje srčni utrip, krvni tlak ter spodbuja obnovitvene psihofiziološke procese (Hartig et al., 2014; Ulrich, 1984). Redno obiskovanje zelenih površin prispeva k hitrejši regeneraciji po vsakodnevem stresu in duševni utrujenosti, kar ima neposredne koristi za celostno zdravje. Naravna okolja dokazano zmanjšujejo simptome depresije, tesnobe in stresa, dostop do kakovostnih zelenih površin pa je povezan z nižjo incidenco duševnih motenj (Gascon et al., 2015).

To postaja še posebej relevantno v kontekstu naraščajoče urbanizacije in porasta psihičnih obolenj. Stik z biodiverziteto, ki jo omogočajo zelene površine, ugodno vpliva na človeški mikrobiom ter s tem krepi delovanje imunskega sistema. Ti učinki so še posebej izraziti pri otrocih v zgodnjih fazah razvoja, kjer stik z raznolikimi mikrobnimi okolji pomembno prispeva k razvoju zdrave imunske odpornosti (Rook, 2013). Zelene površine so hkrati prostori družbene interakcije. Parki, vrtovi in drugi javni odprti prostori spodbujajo socialne stike, krepitev družbene povezanosti ter občutek pripadnosti skupnosti. Socialna kohezija, ki jo omogočajo takšni prostori, dokazano pozitivno vpliva na psihosocialno in fizično zdravje prebivalcev (Peters et al., 2010).

Poleg socialnih koristi zelene površine pomembno prispevajo k spodbujanju telesne dejavnosti. Omogočajo raznovrstne oblike gibanja na prostem, kot so hoja, tek, rekreativni športi in druge aktivnosti, kar prispeva k zmanjševanju tveganja za kronične nenalezljive bolezni, vključno s srčno-žilnimi obolenji, sladkorno boleznijo tipa 2 in debelostjo (*WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour*, 2020). V okviru trajnostnega razvoja imajo skupnostni vrtovi in urbani kmetijski projekti dodatno vlogo pri spodbujanju pridelave zdrave prehrane. Ti projekti omogočajo dostop do sveže, lokalno pridelane hrane in posledično prispevajo k izboljšanju prehranskih navad prebivalcev. Zelene površine prispevajo k uravnoteženi izpostavljenosti sončni svetlobi, kar je ključno za sintezo vitamina D. Zmerna izpostavljenost soncu pozitivno vpliva na kakovost spanja ter splošno telesno in duševno zdravje (Holick, 2007).

Prisotnost kakovostnih zelenih površin pomembno vpliva na zaznano kakovost bivanja v urbanih območjih. Ustvarjajo zdrav, prijeten in privlačen življenjski prostor, kar posledično prispeva k višji kakovosti življenja in večji trajnosti urbanih naselij.

Z vidika okoljskih koristi zelene površine zmanjšujejo izpostavljenost onesnaženju zraka, saj vegetacija filtrira delce in pline iz ozračja. Poleg tega zmanjšujejo hrup s fizično absorpcijo zvočnih valov ter ustvarjajo naravno, bolj prijetno zvočno okolje (Nowak et al., 2014). Naravne prvine, predvsem vegetacija in voda bistveno prispeva k zmanjševanju učinkov mestnih toplotnih otokov. Zelene površine, predvsem tiste z visoko vegetacijo, pomembno izboljšujejo lokalno mikroklimo in s tem krepijo odpornost mest na podnebne spremembe. Neposreden stik z naravnimi okolji tudi krepi zanimanje za okolje ter razvija ekološko ozaveščenost prebivalcev. S tem podpira oblikovanje trajnostnih vrednot in odgovornega ravnanja z naravnimi viri pri različnih starostnih skupinah.

Pomen zelenih površin je še dodatno izpostavila pandemija COVID-19. Omejitve gibanja in zaprtje notranjih prostorov, tudi športno rekreacijskih objektov, so okrepile potrebo po dostopnih, raznolikih in kakovostnih zelenih površinah, ki so omogočale varno izvajanje rekreacijskih in socialnih aktivnosti na prostem.

V Sloveniji v okviru ciljev ReSPRS stremi k doseganju ustrezne dostopnosti do javnih oz. javno dostopnih zelenih površin za urbana naselja. Kot ustrezno opredeljuje dostopnost v razdalji največ 5 min hoje (300 m) mora biti zagotovljena do javne zelene površine v velikosti $> 0,5$ ha strnjenega in zaokroženega območja oziroma največ 15 min hoje (900 m) do javne zelene površine v velikosti > 1 ha strnjenega in zaokroženega območja (OdSPRS, 2004)

Pri načrtovanju zelenih površin za telesno aktivnost in aktivni življenjski slog je pomembno tudi upoštevati, da imamo ljudje različne zmožnosti, želje in motivacije za izvajanje telesne aktivnosti. Na individualni ravni telesno dejavnost pogojujejo osebne značilnosti, kot so telesna teža, telesna pripravljenost in zdravstveno stanje. Sledijo osebni socialni odnosi, ki lahko bodisi spodbujajo bodisi omejujejo aktivno življenje. Pomembno vlogo ima tudi grajeno okolje, zlasti kakovost in dostopnost parkov, povezljivost pešpoti ter prisotnost infrastrukturnih ureditev, ki omogočajo varno in prijetno gibanje. Pri tem morajo načrtovalci upoštevati vsebine priročnika »Zeleni sistem v mestnih naseljih«, ki je obvezan vsebina urbanistične zasnove naselij. V okviru nje je priporočljivo upoštevanje Priročnika za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga (Šuklje Erjavec et al., 2019). Na najširši ravni na ustreznost in spodbudnost za telesno dejavnost vpliva naravno okolje, kjer prisotnost rek, gozdov in naravnih rezervatov ustvarja dodatne priložnosti za izvajanje telesnih dejavnosti na prostem.

Svetovna zdravstvena organizacija v svojih smernicah (*WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour*, 2020) poudarja, da mora biti dostop do možnosti za telesno dejavnost omogočen vsem prebivalcem, ne glede na njihove individualne značilnosti. Zato je zagotavljanje različnih možnosti in izbire oblik aktivne uporabe še posebno pomembno.

Obrazložitev kriterijev določanja dobrih praks

Kot je bilo predstavljeno v uvodnem delu, je bil prvi pogoj za določitev dobre prakse vezan na set 7 kriterijev. Njihova podrobnejša obrazložitev je podana spodaj:

1. **Zelena površina.** Ta kriterij se osredotoča na prisotnost naravnih prvin, kot so vegetacija (drevesa, grmi, druga vegetacija, tratne površine itd.), voda (raznolike vodne površine, ribniki, potoki) in naravno okolje, ki prispevajo k ohranjanju biodiverzitete ter izboljšujejo kakovost bivanja uporabnika. Kriterij dosegajo tudi zelene površine za daljinske oblike telesnih dejavnosti, kot so npr. gozdne poti, kmetijske poti, učne poti, trim steza, ki potekajo skozi prostore z naravnimi prvinami ali skozi naravno okolje..
2. **Javna in dostopna ureditev:** Ureditev mora biti dostopna vsem uporabnikom, ne glede na njihovo starost, telesne sposobnosti ali oviranost (npr. gibalno ovirana oseba, slabovidna oseba, osebe z otroškim vozičkom, starejša oseba). Omogočen mora biti peš dostop do zelene površine, vstop na

zeleno površino in možnost aktivne uporabe zelen površine. Gradbeni zakon (GZ-1) predpisuje univerzalno dostopnost za vse objekte v javni rabi, katerih raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, ne glede na invalidnost oziroma drugo oviranost. Med objekte v javni rabi poleg stavb štejemo tudi javne površine, kot so javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina (Gradbeni zakon (GZ-1), 2021). Po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) je treba univerzalno dostopnost objektov v javni rabi zagotoviti do 11. decembra 2025. Do takrat morajo vsi lastniki, upravitelji objektov in javnih površin prilagoditi oz. odstraniti zgrajene in komunikacijske ovire. K izboljšanju stanja lahko po predhodni strokovni analizi prostora prispevamo s sistemskim pristopom, oblikovanjem akcijskih načrtov, kot tudi z izvajanjem projektov in prenov (Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) (PISRS), 2010). Poleg fizične dostopnosti ta kriterij vključuje tudi varen, brezplačen in enostaven dostop za vse, kar vključuje primerne prehode, rampe, ustrezne materiale tlakovanja, prilagojene poti, jasne označbe ter dostopnost za uporabnike z različnimi potrebami. Odsvetuje se zapiranje površin z ograjami, ker le-te omejujejo javno dostopnost in funkcionalno ter običajno tudi vizualno zapirajo prostor. V nekaterih primerih se vandalizem, ki je običajno glavni razlog za ograjevanje, še poveča. Prisotnost ljudi in aktivna raba prostora dolgoročno zmanjšujeta vandalizem, saj (stalna) prisotnost uporabnikov deluje kot neformalni nadzor, ki odvrta oz. zmanjša možnost vandalizma. Ograjevanje lahko sicer začasno zmanjša neposreden vandalizem, a hkrati zmanjša rabo in občutek skupnostnega prostora, kar lahko dolgoročno poslabša varnost (Németh, 2009).

3. **Spodbujanje telesne dejavnosti:** Ureditev mora spodbujati različne oblike telesne dejavnosti, kot so igre (npr. površine ki omogočajo igro in raziskovanje, umeščena otroška igrala itd.), vadbe (joga, ples, itd.), športi (igre z žogo, tek, kolesarjenje ipd.) ali druge oblike gibanja (rolkanje, drsanje ipd.). Poudarek je na tem, da prostor omogoča različne aktivnosti, tako individualne kot skupinske. Aktivnosti so lahko sezonsko pogojene (npr. poletni in zimski športi) in morajo biti izvedljive brez nepotrebnih omejitev, prostor pa naj zagotavlja ustrezno udobje za njihovo izvajanje.
4. **Bližina oz. oddaljenost bivalnih območij:** Ureditev mora biti dovolj blizu bivalnih območij, da jo lahko prebivalci do nje enostavno dostopajo, kar povečuje verjetnost redne uporabe. Po Resoluciji o strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 () mora biti zagotovljena dostopnost javno dostopnih zelenih površin za urbana naselja, in sicer 5 min hoje (300 m) do javne zelene površine v velikosti > 0,5 ha strnjenega in zaokroženega območja oziroma 15 min hoje (900 m) do javne zelene površine v velikosti > 1 ha strnjenega in zaokroženega območja (ReSPR50, 2023). Kriterij določa povečanje dostopnosti zelenih in javnih površin, kar je ključno za spodbujanje aktivnega načina življenja.
5. **Redna uporaba s strani različnih skupin uporabnikov:** Pomembno je, da je ureditev prostor, ki ga redno obiskujejo različne skupine prebivalcev. Tak prostor zagotavlja vsestranskost in je ustrezen za različne uporabnike (otroci, mladostniki, odrasli, starejši) ter omogoča širok spekter aktivnosti, kot so rekreacija, počitek in druženje. To kaže na ustreznost zasnove prostora, ki zadostuje potrebam celotne skupnosti.
6. **Minimalna površina in uporabnost:** V skladu z Resolucijo o strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 mora imeti ureditev površino najmanj 0,5 ha (ReSPR50, 2023). Površina 0,5 ha je za slovenske razmere pogosto prevelika, zato se priporoča minimalna površina vsaj 250 m² (Šuklje Erjavec et al., 2019). To pomeni, da mora biti prostor za določene dejavnosti znotraj zelene površine dovolj velik, da omogoča izvajanje dejavnosti. Pri tem je možno širšo uporabnost doseči tudi s smiselno kombinacijo več manjših površin, npr. v soseskah.

7. **Izboljšanje kakovosti in širitev prostora skozi čas:** Kriterij se nanaša na povečanje velikosti ureditve ali izboljšanje opremljenosti z urbano opremo (npr. športni naprave, klopi), urejenost prostora (npr. dodajanje zelenih površin, oblikovanje poti), vzdrževanosti prostora v dobrem stanju, povečanje dostopnosti in varnosti, izboljšanja privlačnosti za izvajanje TD ter povezovanje z drugimi javno dostopnimi zelenimi površinami območji omogoča vzpostavljanje kakovostnega omrežja zelenega sistema oz. zasnove za aktivni življenjski slog.

Predstavljeni kriteriji za presojo glede prisotnosti dobrih praks v občini so bili izbrani kot tisti res najbolj nujni za kakovostno načrtovanje zelenih površin, čeprav so pogosto relevantni še številni drugi vidiki in kriteriji, ki jih v praksi pri zagotavljanju ustreznih zelenih površin ne smemo prezreti kot na primer:

- Upoštevanje potreb lokalnega konteksta.
- Zagotavljanje vseh oblik varnosti (prometne, pred poškodbami, pred vandalizmom in nasiljem, pred onesnaženostmi in drugimi negativnimi vplivi).
- Celovit pristop načrtovanja in urejanja zelenih površin (usklajeno delovanje na nivoju posamezne zelene površine, naselja in širšega območja).
- Povezanost zelenih površin v sistem za doseganje sinergije koristi in izboljšanje povezanosti širšega prostora, krepitev biodiverzitete, varovanju naravnih virov ter boljšo kakovosti bivanja.
- Trajnostna raba, vzdrževanje in dolgoročni strateški pristopi (pomembni za ohranjanje uporabnosti teh površin skozi čas).
- Medsektorsko povezovanje (omogoča širše sodelovanje različnih deležnikov).
- Inovativni pristopi v uporabi zemljišč in financiranju (omogočajo učinkovitejše rešitve).
- Vzpostavljeno sodelovanje med različnimi deležniki (pripomore k bolj usklajeni in izvedljivi izvedbi).
- Vključujoči in medgeneracijski pristopi vseh skupin uporabnikov
- Prioriteta potrebam ranljivih skupin.
- Strateški in sistemski pristopi in kontinuiteta v prostorskih ureditvah, podprta z drugimi intervencijami (omogoča dolgoročno uspešnost projektov).
- Stroškovna in strokovna usklajenost intervencij v načrtovanju in izvedbi (zagotovitev, da so cilji doseženi učinkovito in kakovostno).

Viri in literatura:

1. Center za razvoj Litija, & Inštitut za celostni razvoj Domžale. (2008). *Trkamo na vrata dediščine: Primer dobre prakse v srcu Slovenije: Kamniška bistrica, zelena os regije*. Občina Dol pri Ljubljani in partnerske občine v projektu Trkamo na vrata dediščine. <https://www.zelena-os.si/pdf/Zelena%20os%20regije%20.pdf>
2. Delo. (2017). *Ruše z največjim kolesarskim poligonom pri nas*. Delo. https://old.delo.si/prosti-cas/rekreacija/ruse-z-najvecjim-kolesarskim-poligonom-pri-nas.html?utm_source=chatgpt.com
3. Dovolj za vse. (2020). Vaški vrt v Smledniku. *Dovolj za vse*. <https://dovoljazavse.si/praksa/vaski-vrt-v-smledniku/>
4. Gascon, M., Triguero-Mas, M., Martínez, D., Dadvand, P., Forns, J., Plasència, A., & Nieuwenhuijsen, M. (2015). Mental Health Benefits of Long-Term Exposure to Residential Green and Blue Spaces: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(4), 4354–4379. <https://doi.org/10.3390/ijerph120404354>
5. Giles-Corti, B., Vernez-Moudon, A., Reis, R., Turrell, G., Dannenberg, A. L., Badland, H., Foster, S., Lowe, M., Sallis, J. F., Stevenson, M., & Owen, N. (2016). City planning and population health: A global challenge. *The Lancet*, 388(10062), 2912–2924. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)30066-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)30066-6)
6. Gradbeni zakon (GZ-1), Pub. L. No. Uradni list RS, št. 199/21, GZ -1 (2021). <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8244>
7. Hartig, T., Mitchell, R., De Vries, S., & Frumkin, H. (2014). Nature and Health. *Annual Review of Public Health*, 35(1), 207–228. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-032013-182443>
8. Holick, M. F. (2007). Vitamin D Deficiency. *New England Journal of Medicine*, 357(3), 266–281. <https://doi.org/10.1056/NEJMra070553>
9. Kozina, J. (2010). Modeliranje prostorske dostopnosti do postajališč javnega potniškega prometa v Ljubljani. *Geografski Vestnik*, 82, 97–107.
10. Németh, J. (2009). Defining a Public: The Management of Privately Owned Public Space. *Urban Studies*, 46(11), 2463–2490. <https://doi.org/10.1177/0042098009342903>
11. Nowak, D. J., Hirabayashi, S., Bodine, A., & Greenfield, E. (2014). Tree and forest effects on air quality and human health in the United States. *Environmental Pollution*, 193, 119–129. <https://doi.org/10.1016/j.envpol.2014.05.028>
12. Občina Domžale. (2013). *Zelena os*. <https://www.zelena-os.si/>
13. Občina Hrpelje - Kozina. (2025). *Projekt Mitski park*. E-občina Hrpelje-Kozina. <https://www.hrpelje-kozina.si/post/637053>
14. Občina Ruše. (2019). *Šport Ruše*. E-občina Občina Ruše. <https://www.ruse.si/objava/317737>
15. Občina Ruše. (2025). *Športni park Ruše*. E-občina Občina Ruše. <https://www.ruse.si/objava/320435>
16. Občina Škocjan. (2025). *Ureditev območja ob Radulji—Obcina-skocjan.si*. E-občina Občina Škocjan. <https://www.obcina-skocjan.si/objava/533946>
17. Od mesta do vasi. (n.d.). *Športni parki, Mengeš*. Od Mesta Do Vasi. Retrieved July 29, 2025, from https://odmestadovasi.si/tocka/28/sportni-parki.html?utm_source=chatgpt.com

18. Peters, K., Elands, B., & Buijs, A. (2010). Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion? *Urban Forestry & Urban Greening*, 9(2), 93–100. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2009.11.003>
19. Portal KAMRA. (2025). Vaški vrt v Smledniku. *Portal KAMRA*. <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/vaski-vrt-v-smledniku/>
20. Resolucija o Strategiji Prostorskega Razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50), Uradni list RS, št. 72/23 (2023).
21. Rook, G. A. (2013). Regulation of the immune system by biodiversity from the natural environment: An ecosystem service essential to health. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(46), 18360–18367. <https://doi.org/10.1073/pnas.1313731110>
22. SC Smlednik. (2018). Sodelovanje pri projektu vaški vrt v smledniku. *SC Frana Milčinskega Smlednik*. <https://scfm-smlednik.si/sodelovanje-pri-projektu-vaski-vrt-v-smledniku/>
23. ŠKD Ritem. (2025). Trim steze in otoki • Na Gobavici—Mengeš. *Trim steze in otoki*. <https://trim.si/trim-steza-menges/>
24. Šport Ruše. (2025). *Športni park Ruše*. Šport Ruše. <https://sportruse.si/>
25. Strategija Prostorskega Razvoja Slovenije (OdSPRS), Uradni list 76/04 (2004). <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-2295/resolucija-o-strategiji-prostorskega-razvoja-slovenije-2050-respr50?h=Mestna%20ob%C4%8Dina%20Slovenj%20Gradec,%20poslovnik>
26. Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., Balant, M., & Nikšič, M. (with Jerebic, B., & Štefanec, M.). (2020). *Zeleni sistem v mestih in naseljih: Usmerjanje razvoja zelenih površin : priročnik* (Z. Jerman, S. Peršak Cvar, J. Červek, & B. Bartol, Eds.). Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja.
27. Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., Žlender, V., Nikšič, M., Mladenovič, L., Vodeb, V., Goršič, N., & Ravnikar, Ž. (with Šabeder, A., Bizjak, I., & Goličnik, B.). (2019). *Ven za zdravje priročnik za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga* (Spletna verzija). Urbanistični inštitut Republike Slovenije.
28. TIC Domžale. (2025a). *Sprehod ob Kamniški Bistrici*. Visit Domžale. <http://www.visitdomzale.si/dozivetja/aktivna-dozivetja/sprehod-ob-kamniski-bistrici>
29. TIC Domžale. (2025b). *Zelena os regije*. Visit Domžale. <http://www.visitdomzale.si/dozivetja/zelena-os-regije/zelena-os-regije>
30. Turistično društvo Mengeš. (2021). *Trim steza na Gobavici*. Turistično društvo Mengeš. <https://www.td-menges.si/news/281/23/Trim-steza-na-Gobavici/d,Novice2/>
31. Ulrich, R. S. (1984). View Through a Window May Influence Recovery from Surgery. *Science*, 224(4647), 420–421. <https://doi.org/10.1126/science.6143402>
32. Visitkras. (2025a). *Babin krog Mitski park Rodik*. visitkras.info. <https://www.visitkras.info/babin-krog-mitski-park-rodik>
33. Visitkras. (2025b). *Lintverjeva pot*. visitkras.info. <https://www.visitkras.info/lintverjeva-pot>
34. Visitkras. (2025c). *Mitski park Rodik*. visitkras.info. <https://www.visitkras.info/mitski-park-v-rodiku>
35. *WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour* (1st ed). (2020). World Health Organization.

36. World Health Organization. (2016). *Urban green spaces and health: A review of evidence*. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/345751/WHO-EURO-2016-3352-43111-60341-eng.pdf?sequence=3>
37. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) (PISRS), Pub. L. No. Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17 in 95/24, ZIMI (2010).
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4342>